

Aves Visum

Natuur- en Vogelwacht Rotta
nummer 129 september 2014

Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

e-mail: info@rotta-natuur.nl

website: <http://www.rotta-natuur.nl>

Triodos Bank NL60TRIO0254.40.52.23

Opgericht 9 februari 1982.

Aangewezen door de Belastingdienst als algemeen nut beogende instelling, ANBI.

Ingeschreven bij de KvK Haaglanden nr. 40464998.

Lidmaatschap:

minimaal € 12,50 per jaar voor volwassenen.

minimaal € 6,25 per jaar voor jeugd tot 18 jaar.

Donateurs: minimaal € 12,50 per jaar.

Verenigingsgebouw

Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164

2661 JL Bergschenhoek

010-521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Openingstijden:

donderdag: 10:00 u.-16:00 u.

zaterdag: 12:00 u.-16:00 u.

Trefpunt Beheer:

Ad Somers trefpuntrotta@gmail.com

06-39 32 11 13

Bestuur

Voorzitter

Rien van der Vorm rienvandervorm@hetnet.nl

regiocontacten 06 - 278 900 77

079 - 593 12 62

Vice-voorzitter jaapvanlien@gmail.com

Hans Sanders hsas22@gmail.com

06-40 56 77 69

Secretaris avanballegoie@gmail.com

Aria van Ballegoie 010-455 22 61

vrijwilligers Trefpunt

Penningmeester puravid@kpnplanet.nl

Cor van de Lustgraaf 010-461 34 75

Leden

Jesse Keyzer jessekeyzer@gmail.com

Rotta Onderzoek, stadsvogeladviseur 06-385 953 04

Cor Noorman corilona1@gmail.com

Paddenstoelen, vlinders 06-81 00 09 26

Jaap van Lien 010- 511 37 33

regioplannen

Ledenadministratie

Cor van de Lustgraaf puravid@kpnplanet.nl

Website

Chris van Rijswijk cdvrijswijk@gmail.com

Colofon

Verenigingsblad van Natuur- en Vogelwacht 'Rotta'

Nummer 129, september 2014, jaargang 34

Oplage 765 exemplaren.

Verschijnt in maart, juni, september en december in de tweede week van de maand.

Redactie:

Machiel Brinkhorst, Aad Deurloo en Hans Soeterbroek

Redactieadres: avesvisumredactie@gmail.com

Druk: Editoo BV, Arnhem

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen en te weigeren, zo mogelijk in overleg met de auteurs.

Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding.

Copyright van foto's blijft bij de fotograaf.

Inleveren van kopij voor de volgende Aves Visum voor 10 november 2014. Aves Visum verschijnt dan in de tweede week van december 2014.

Inhoud

Van het bestuur	3
Van de redactie	3
Smoeleboek	5
Rotta Rangers-Creatief in de herfstvakantie	6
Rotta Rangers - Leven in de (modder)sloot	7
Wat stinkt er toch?	7
De organisatie van Rotta en het Trefpunt	10
Zonnepanelen op het dak van Trefpunt Rotta	11
Muizenjagers in Moerkapelle	12
Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand	13
Weekendje natuur: Papegaaiduikers in Engeland	14
Rotta Natuurwerk-t	15
Excursie naar het Verdrongen Land van Zuid-Beveland	16
De miskende mol	18
Oeverzwaluwen broeden in het Gouwe Park	19
Excursie Westerheide, Bussummerheide en de Zanderij Crailo	20
Vogelcursus voor beginners en dan....? Alleen verder	21
De groei van het tuinhuis in 25 dagen	22
Huiszwaluwen in Moerkapelle	25
Aktiviteitenkalender	26
Mystery bird	28

Bij de voorplaat

Grote foto:

Mol © Saxifraga-Mark Zekhuis

Kleine foto's van links naar rechts:

Rotta Rangers onderzoeken het leven in de sloot © Ketura Havenman; Papegaaiduikers bij de Farne eilanden © Klaas Verschoor; Heelblaadje bloeit volop in de nieuwe natuur van Park de Polder © Machiel Brinkhorst

Van het bestuur

Cor van de Lustgraaf

Ik woon sinds 1997 met Riekje in Hillegersberg. In de week-ends wandelen we vaak in het Bergsebos. Sinds de vogelcur-sus weten we dat er naast bekende vogels als Kool- en Pimpelmezen er ook Zwartkoppen en Tuinfluiters in het bos voorkomen. Omdat we steeds vaker gaan vogelen in de afge-lopen jaar een telescoop gekocht. Wat is dat prachtig om vogels zo dichtbij te zien!

Onlangs de eerste excursie geleid, het lijkt me leuk me daarin verder te ontwikkelen.

Ik werk al 43 jaar bij Nationale Nederlanden op de pensioenafde-ling, dat schijnt iets met financiën te maken te hebben en zo werd ik gevraagd om penningmeester van het Trefpunt te worden. Een paar maanden later ging ik ook de ledenadministratie verzorgen. De aanwas van nieuwe leden gaat gestaag door, het zijn er on-dertussen 691. Na aanmelding krijgen nieuwe leden een wel-komstpakket toegezonden. Het wijzigen van (e-mail)adressen is een andere activiteit en niet te vergeten het verwerken van de contributiebetalingen. Omdat te vereenvoudigen had ik het bankrekeningnummer in een aparte kolom gezet. Maar dat kon allemaal weer opnieuw na de invoering van het IBAN-nummer. Sinds 1 april ben ik penningmeester van de vereniging en is Jan Noppers penningmeester van het Trefpunt. Na de overheveling van de inkomsten uit de kraamverkoop van de vereniging naar het Trefpunt betekent dat voor mij iets minder werk.

In het Trefpunt ben ik één van de vrijwilligers tijdens de zaterdag-middag-openstelling. In de gebiedstafels van de A13-A16 heb ik namens de Rotta op de gespreksavonden bepleit om na de aanleg zoveel mogelijk natuur te handhaven of te herstellen.

Riekje en ik houden van (culturele) wandelvakanties want tijdens het lopen zie, voel en beleef je de natuur het allerbeste. Hoogte-punten waren het Manupark in het regenwoud van Peru, Costa Rica en Madagaskar waar planten en dieren leven die alleen daar voorkomen. Na de vakantie wordt de film gemonteerd en van muziek en teksten voorzien, zo ben ik bijna het hele jaar door op vakantie!

Wat me goed bevalt bij de Rotta is de sfeer, ondanks de verschil-len in geloof en/of politiek geldt wel onze gezamenlijke betrokken-heid met de natuur. Een ieder kan een eigen activiteit uitzoeken en een cursus of excursie volgen. En wat doen als vrijwilliger doen we met volle inzet!

Lezingen op de ledenavonden

Op dinsdag 23 september spreekt Ellen Beckmann over "De wereld van het kleine", waarin zij ons mee zal nemen in de wereld van de insecten.

Op dinsdag 25 november spreekt Ellen over "Jan-van-genten op Bass Rock", waarin zij ons meeneemt naar de beroemde rots aan de Schotse Oostkust bij Edinburgh, waar Papegaai-duikers, Zeekoeten, Eidereenden, Drieteenmeeuwen, maar vooral ook 140.000 Jan-van-genten broeden.

Het programma voor dinsdag 28 oktober is nog niet helemaal bekend, maar we proberen een landelijk bekende vogelaar te strikken voor een verhaal.

Van de redactie

Machiel Brinkhorst

Voor u ligt al weer het najaarsnummer van de Aves Visum. Naar ons idee is het weer een mooi en actueel nummer ge-worden. Veel schrijvers hebben weer enthousiast artikelen aangedragen. Sommigen waren bereid om op zeer korte termijn gevolg te geven aan een verzoek van de redactie. Alle schrijvers weer hartelijk dank voor jullie inspanningen! Dankzij al deze bijdragen hebt u nu een extra dik nummer voor u. We streven naar een gemiddelde omvang van 24 pagina's per keer, maar dat zat er de vorige keer niet in. Nu krijgt u de verloren pagina's terug in een nummer van 28 pagina's.

Een punt van discussie met schrijvers van artikelen, maar ook met lezers, is onze keuze voor het gebruik van hoofdletters bij soort-namen van planten en dieren. Wij hebben vanaf begin 2012, toen we begonnen met de Aves Visum op de huidige wijze uit te geven, gekozen voor het gebruik van hoofdletters om op deze wijze de namen van de planten- en diersoorten duidelijk te laten uitspringen in de tekst. Eigenlijk komt onze keuze overeen met de algemene regel dat je namen van mensen ook met hoofdletters schrijft. Zo hebben wij het over de Noordse Stern en de Witwangstern, maar als we het vervolgens hebben over het feit dat deze sternes vooral aan zee te vinden zijn, dan bedoelen we in het laatste geval het wijdere begrip stern waar meerdere soorten onder kunnen vallen.

Dan zit er toch nog een addertje onder het gras. Hier bedoelen we dus niet de Adder, maar zijn spreekwoordelijke neef die binnen het systeem van Linnaeus uiteraard geen soortnaam heeft gekre-gen. In principe gebruiken we alleen een hoofdletter bij de eerste letter van een soortnaam. We schrijven dus Gehakkelde aurelia, Harig wilgenroosje, Groene knolamaniet en Grijsze zeehond, maar zoals u hiervoor al hebt gelezen schrijven we vervolgens Noordse Stern, waarbij ook het tweede woord van de naam een hoofdletter krijgt. Bij de Grote Bonte Specht gaan we zelfs nog een hoofdlet-ter verder. De reden dat we bij vogels elk woord in de naam en hoofdletter geven, ligt in het simpele feit dat Nederlandstalige vogelgidsen dit ook doen. Ook binnen de site waarneming.nl wordt steeds elk woord van een vogelnaam met een hoofdletter geschre-ven.

Hopelijk is nu deze hoofdletterkwestie wat duidelijker. We hebben niet de illusie dat iedereen nu tevreden is, maar nu hebben we in ieder geval een keer uitgelegd wat we doen en waarom we het doen.

Weet jij al welke verzekering je af wilt sluiten?

Dan heb je genoeg aan een website waar dat snel kan. **www.oorddirect.nl** is zo'n site. Je vindt daar verschillende verzekeringen tegen hele scherpe prijzen.

Adfz
Adviseurs in Financiële Zekerheid

...of twijfel je nog?

Ook als je het nog niet weet, kun je bij ons terecht. We adviseren je graag over het afsluiten van de verzekering die bij jou past. Ook andere vragen over je financiën kun je trouwens aan ons stellen. hypotheek, pensioenen... wij zijn ervoor. Bel ons gewoon op om een afspraak te maken. We zitten vlakbij je in de buurt.

Oord Assurantiën. Helemaal van nu. Helemaal voor u.

Noorderparklaan 20, Postbus 8, 2660 AA Bergschenhoek T (010) 440 07 88, www.oordbv.nl

Werkgroepen

Kinderwerkgroep

info en aanmelden bij
Gert Jansen

Jong Rotta

info en aanmelden bij
Hans Sanders

Rotta Natuurwerk

info en aanmelden bij
Rien van der Vorm

Rotta Onderzoek

info bij
Jesse Keyzer

Trefpuntbeheer

info bij
Ad Somers

Rotta Promotie

info en aanmelden bij
Aad Deurloo

Rotta Communicatie

info bij
Jan Noppers

Rotta Educatie

info bij
Aad Deurloo

Regioplannen

info bij
Jaap van Lien

Aves Visum

info bij
Machiel Brinkhorst

activiteiten voor 4 t/m 12 jaar

jansen.gert@gmail.com
010-511 57 20

activiteiten vanaf 13 jaar

hsas22@gmail.com
06-40 56 77 69

werken in de natuur

rienvandervorm@hetnet.nl
06-278 900 77

tellingen flora en fauna

jessekeyzer@gmail.com
06-385 953 04

trefpuntrotta@gmail.com

06-39 32 11 13

promotie en PR-activiteiten

a.j.deurloo@gmail.com
06-410 435 62

jannoppers@gmail.com

010-418 47 76

a.j.deurloo@gmail.com

06-410 435 62

jaapvanlien@gmail.com

010-511 37 33

verenigingsblad

010-511 77 72

avesvisumredactie@gmail.com

Nieuwe leden

mw. T. Lekkerkerk, Nieuwerkerk a.d. IJssel

hr. Rafiek Heinsbroek, Rotterdam

mw. Wies Belder-Saurwalt, Berkel en Rodenrijs

mw. Gerda van Heck, Nieuwerkerk a.d. IJssel

hr. Gerard de Wit, Bergschenhoek

hr. René Bentvelzen, Berkel en Rodenrijs

mw. Albertien van der Velde, Rotterdam

hr. Jan-Peter Molenaar, Zevenhuizen

Van harte welkom bij de vereniging. Kom snel eens langs bij onze activiteiten of gewoon zomaar op donderdag of zaterdagmiddag bij het Natuurcentrum Trefpunt Rotta!

Smoelenboek

© Michel Van Megroot

Herman Groenewegen

De eerste dag van dit jaar is mijn Jet overleden, we waren 44 jaar gelukkig met elkaar. Mijn wereld staat stil! Sinds die tijd ben ik veelal buiten in de natuur om na te denken en om mij onderdeel te voelen van de natuur. Dat geeft mij rust. Toen ik een aantal maanden geleden naar de Rottemeren fietste werd mijn aandacht gevestigd op Rotta. Ik ben geen milieufreak. Ik zie de natuur niet als maakbaar door de mens waarvoor alles moet wijken. In een maatschappij zijn er naast flora en fauna natuurlijk ook economische belangen. Het getuigt van wijsheid om een balans daarin te vinden waarbij het aantal mensen per oppervlakte essentieel is. Dus de open-deurpolitiek, kom maar binnen zonder een bijdrage te leveren aan het BNP (bruto nationaal product) zal ons opbreken.... want onbetaalbaar.

Ik ben gepensioneerd. Mijn laatste betrekking was bij de Koninklijke Luchtmacht als gecertificeerde Arbeids- & Organisatiedeskundige van de Arbodienst. Ik vis graag. Vangen is leuk maar ik geniet tevens volop van de flora en fauna op mijn visplek. Ik vind het een feest om naar Visdiepjes te kijken die plots in het water duiken om, net als ik, vis te vangen.

Voordat we verhuisden naar Pijnacker was ik lid van Natuurpunt Antwerpen Noord. Ik heb gegend op de slikken en schorren van het Groot Buitenschor, Galgenschor en het Verdrongen Land van Zuid Beveland. Slikken en schorren zijn mijn favoriete landschap met hun bijzondere zoutminnende en zoutverdragende flora (halofieten). Die woeste vlakten vind ik heerlijk. Ik was coördinator van een visproject met schietfinken in de Zeeschelde, zoals de Vlamingen hun deel van de Westerschelde noemen.

Ik ben opgeleid op de Kalmthoutse Heide als grensoverschrijdende natuurgids. Die opleiding duurde ca. 2 jaar. Tijdens de opleiding heb ik kennis gemaakt met de Gladde slang en de Ronde zonnedauw, een vleeseter onder de planten. Naast de natuur heeft de filosofie van Spinoza mijn aandacht. Via de Spinozavereniging volg ik jaarlijks Spinoza-cursussen.

Ik ben slechts een paar maanden lid van Rotta maar ik voel mij nu al thuis. Fijne mensen, fijne sfeer, de inzet bepaal je zelf alles is gemoedelijk. Mijn activiteiten tot op heden zijn natuuronderhoud en groepen begeleiden tijdens wandelingen. In de toekomst ga ik voor Rotta een visproject uitvoeren in de Groenzoom bij mijn woonplaats. Ik ben daarvoor in gesprek met Ravon, een professionele club, die zich o.a. bezig houdt met het opstellen van de visatlas. Ravon beschikt over: vismethoden, vismateriaal en de cursus visherkenning. Dus een goede partner voor Rotta.

© Monica van Lieshout

Hans Soeterbroek

Ik ben vroeger thuis, in Berkel en Rodenrijs, opgegroeid met dieren en in het bijzonder met veel soorten vogels. Wij hadden meerdere volières, zowel in de tuin als in huis. Het waren voornamelijk tropische vogels, maar toch ook enkele inheemse soorten. Dat mocht toen nog. Toen ik Monica, mijn echtgenote, leerde kennen had ook zij een volière. Van Zebravink tot Blauwfazantje en van Tijgervink tot Kwarteltjes.

Hoewel ik altijd in de natuur geïnteresseerd ben geweest, was ik er niet actief mee bezig.

In de loop der jaren groeide mijn interesse. Ik wilde actiever met de natuur bezig zijn.

Eind 2009 zag Monica een advertentie over een cursus vogelherkenning voor beginners in ons lokale krantje. Direct contact opgenomen met de organisatie, maar helaas was de cursus al volgeboekt. Na enig aandringen bij Aad, kon ze me toch nog inschrijven. Begin 2010 heb ik de cursus gevolgd. Ik was daar toen zo enthousiast over, dat ik deze cursus, maar nu samen met Monica, in 2011 nog een keer gevolgd heb.

Het blijft tenslotte lastig, voor een beginnende vogelaar, al die kbv'tjes, de bijbehorende zang en contactroepen te herkennen.

Inmiddels meerdere wandelingen en excursies verder, ben ik zeer onder de indruk van de grote kennis die er in deze vereniging aanwezig is. En dan heb ik het niet alleen over vogels, maar over de kennis van de natuur in het algemeen. Planten, bomen, paddenstoelen, vlinders, zoogdieren enzovoort. Werkelijk indrukwekkend. Daarom is het altijd zeer leerzaam om aan de activiteiten die Rotta organiseert mee te doen. Ook werkt het enthousiasme van de vrijwilligers zeer aanstekelijk. Zowel bij de werkzaamheden in de natuurgebieden als rondom ons clubhuis. Rotta is een vereniging van enthousiaste mensen "van allerhande pluimage" en allemaal met een gezamenlijke passie, de natuur.

Sinds de zomer van 2013 werk ik mee in de redactie van ons clubblad Aves Visum. Als het even lukt werk ik met veel plezier mee in de natuur.

Rotta is een heel leuke en leerzame vereniging, waar ik graag deel van uit maak.

Rotta Rangers - Creatief in de herfstvakantie

Ben Huber

Maak een vliegenmobiel

Je hebt nodig: pinda 's, kleine vleugeltjes van de (veder)esdoorn, peperkorrels, gekleurde wol en garen.

Neem de foto als voorbeeld. Smeer de wol in met lijm en wikkel de wol rondom de pinda 's. Teken met een viltstift de mond op de pinda en plak vervolgens de vleugeltjes van de esdoorn en de peperkorrels erop. Zet nu met garen en wat stokjes de mobiel in elkaar. Je kunt de vliegen aan hun onderlijf ook met lijm insmeren en ze ergens opplakken.

"Vlieg" © Ben Huber

Maak een vleermuis

Deze is best wel moeilijk.

Je hebt nodig: ongeveer 20 napjes van beukenootjes, één walnoot, drie dopjes van eikels, twee gedroogde esdoornbladeren van ongeveer 15 cm doorsnee, een takje en bruine pijpenragers. Neem de foto als voorbeeld. Plak de ongeveer 17 napjes van de beukenootjes aan elkaar. Plak in het laatste napje een walnoot als kop. Plak de eikendopjes, als oren en neus, op de walnoot. Teken met een viltstift de ogen en de bek op de walnoot. Plak vervolgens links en rechts van de napjes een stukje pijpenrager van ongeveer 20 cm als voor- en achterpoten op de rugkant van het lichaam. Wikkel ongeveer 2,5 cm vanaf het einde van de poten steeds een stukje pijpenrager van 5 cm om de poten en buig het om tot klauwtjes. Plak vervolgens de esdoornbladeren als vleugels op de rug en bevestig daarbij tevens de voorpoten met lijm op de esdoornbladeren. Hang de vleermuis vervolgens met zijn kop naar beneden met een stukje garen aan een takje of twijg.

Vul een schaal met herfstvondsten

Het vanaf de winter lang aangehouden zachte weer met veel zon gaat dit najaar ongetwijfeld voor een goed gevulde supermarktvoorraad voor de dieren zorgen. Naar verwachting zal het voor de meeste dieren dan ook niet moeilijk worden om een goede wintervoorraad aan te leggen. Oktober is de oogstmaand van veel vruchten en zaden.

Ga zelf ook eens in straten, lanen, het park, het bos of in de duinen op zoek naar vruchten en zaden. Verzamel alles in een grote tas. Doe er ook wat mooi gekleurde herfstbladeren bij en neem het mee naar huis. Je kunt van alles verzamelen. Raap alles bij voorkeur op van de grond of verwijder het netjes met een tuinschaar van de boom of struik, dan richt je minder schade aan.

Thuis kun je gezellig, aan de eettafel of aan je bureau, creatief aan de gang door een mooie schaal smaakvol te vullen met je

"Vleermuis" © Ben Huber

vondsten. Zo 'n gevulde schaal is niet alleen erg decoratief, maar is ook elke keer weer een genoegen om naar te kijken.

Wat kun je zoal verzamelen? Om je wat op weg te helpen geef ik je een boodschappenlijst. Kastanjes (wel even goed oppoetsen natuurlijk) met en zonder bolster, eikels met en zonder napje, beukennoten met en zonder napje, hazelnoten met en zonder bolster, dennenappels, sparrenkegels, een takje met kegels van de Douglas spar, kegels van de Lariks, walnoten, een takje met elzenpropjes, een takje met bessen van de Vuurdoorn, Meidoorn of Lijsterbes, rozenbottels, vruchtomhulsels van de Lampionplant, rode takjes van de Rode kornoelje, een halfopen maiskolf, takjes van coniferen, rood en geel gekleurde boombladeren, mos, een takje met bladeren van de Hulst, galappels, gekleurde kiezelsteentjes en gevonden boomschors.

Als je zo 'n schaal smaakvol hebt opgevuld is het ook wel leuk als je over sommige vruchten of zaden iets weet of kunt vertellen.

Een galappel ontstaat vaak door een parasiet, meestal een galwesp die aan de onderzijde van het blad in een zij-nerf haar eitjes legt. Om de bladeren te beschermen kapselt de boom het gelegde eitje in. Vaak is het een blad van een Eik. De gallen ontstaan dus niet door het insect maar door de boom zelf. De inhoud van het galappeltje dient als eerste voedsel voor de larve van de Galwesp. Als er een gaatje in het appeltje zit is de galwesp al ontsnapt.

Struiken lokken vogels door hun bessen felle kleuren te geven. Let maar eens op de felle kleuren van de bessen van de Meidoorn of de Lijsterbes. De zaden van de vruchten die de vogels eten krijgen niet de tijd om in het lijf van de vogels te verteren en worden door middel van een smeug luchtbombardement (als je begrijpt wat ik bedoel?) door de vogels verspreid. De bessen van

de Lijsterbes zijn zo gewild bij de lijsters, Spreeuwen en andere vogels, dat deze bomen vaak in september al kaal zijn. De driekantige beukennootjes zitten met zijn tweeën in borstelige napjes. Soms zit er niets in zo 'n napje en word je door de boom gefopt.

Eikels zijn voedsel voor Reeën, Wilde zwijnen, Gaaien, andere vogels en uiteraard voor Eekhoorns.

De diepbruine glanzende kastanjes van de Paardenkastanje verleiden tot poetsen. Deze kastanjes zijn niet eetbaar, wel die van de Tamme kastanje.

Hulstbladeren zijn stekelig. Dat is om de bladeren te beschermen tegen vraat van dieren. Komen de bladeren op een veilige hoogte, dan vindt de struik het vaak niet meer nodig ze te beschermen en zijn de bladeren niet meer stekelig.

Merel © Ben Huber

Rotta Rangers - Leven in de (modder)sloot

Piet Mulder

Op 21 juni stond het leven in de sloot op het programma van de maandelijkse Rotta Rangers activiteit.

De ochtendploeg van 18 kinderen dook bijna letterlijk in een sloot vlakbij het Trefpunt. Met veel enthousiasme sleepten ze hun schepnetjes door het water. Wat zat erin?: salamanderlarven met hun rafelige kieuwen, een volwassen watersalamander, een Gewone pad, Driedoornige stekelbaarsjes, allerlei soorten slakken, bloedzuigers (doodeng!!), Gewone bootsmannetjes ook wel Ruggenzwimmers genoemd; ze zwemmen op hun rug om hun prooi beter te kunnen zien, waterkevers en libellenlarven.

Een grotere, witte bak stond klaar voor bijzondere vondsten. Enkele Rangers dwaalden af van hun opdracht; zij gingen kersen plukken, lichtrode en donkerrode (eerst thuis wassen). Soms zat er aan het steeltje alleen maar een pit, dat noemen ze nou pech hebben.

De middagploeg van 21 kinderen (en dat op 21 juni) ging zwaar bewapend met schepnetjes, loepotjes, teiltjes en potjes naar een sloot aan de overkant van de Rotte. De eerste reactie was: 'Wat een vieze stinksloot, er zit alleen maar modder in'. Maar, wie schetst onze verbazing... deze vieze sloot zat vol leven. In onze netjes vonden we allerlei waterdiertjes: watermijten, Grote poel-slakken, vlokreeftjes (ze lijken een beetje op pissenbedden), een eenoogkreeftje (nooit van gehoord), Gewone bootsmannetjes,

Kijk eens wat we gevangen hebben! © Ketura Haveman

bloedzuigers, Posthoornslakken en een heuse Waterschorpioen (spannend, niet geheel ongevaarlijk, want een beet is behoorlijk pijnlijk!). Een dappere Ranger wist nog een groene kikker te vangen in een "verboden" slootje. Jasper W. ontdekte een heel mooie Atalanta, een prachtig gekleurde dagvlinder. De pechvogel van de dag was ongetwijfeld Carice. Zij is twee keer door een honingbij gestoken. We hopen, dat ze snel van de schrik en de pijn bekomen is en dat ze de volgende keer weer van de partij zal zijn. Tot slot nog een lekker drankje en een kakelvers koekje.

Het was weer een eneroverende Ranger(mid)dag. Alle medewerkers en medewerkers: hartelijk dank. Dit geldt ook voor onze fotografen m.n. onze jeugdfotograaf Casper. Hij kreeg van onze foto-expert Ellen een compliment.

Wat stinkt er toch?

Cor Noorman

Die vraag heeft menig bezoeker van ons prachtige natuurcentrum Het Trefpunt geruime tijd beziggehouden. Wat is het geval? Vooral in de zomermaanden kan het behoorlijk stinken rond het Trefpunt. Volgens een aantal vaste bezoekers al een aantal jaren. Nu zult u zich misschien afvragen: zijn het bij Rotta dan van die viezeriken? Nee, dat zeker niet. Onze vereniging prijst zich gelukkig met een grote groep vaste vrijwilligers die netheid en hygiëne hoog in het vaandel heeft staan. Gelukkig werd al snel duidelijk waar de rottende kadaverlucht vandaan kwam. Alle neuzen wezen eenduidig richting de met riet en struiken begroeide slootkant rechts van het toegangshek. Na toch nog onverwacht lang zoeken werd de dader op de grond tussen de vegetatie gevonden: de Grote stinkzwam.

Seksueel getinte naam

De Grote stinkzwam luistert naar de wetenschappelijke naam *Phallus impudicus*. Het betekent letterlijk 'schaamteloze penis'. Men vond het vroeger onbehoorlijk dat een paddenstoel met zo'n tot de verbeelding sprekende vorm, zich zo in het openbaar liet zien. De foto's bij dit artikel spreken voor zich.

Uit een ei

Wie in de veronderstelling leeft dat alleen vogels en sommige andere dieren uit een ei komen, heeft het mis. Ook de Grote stinkzwam komt uit een ei, duivelsei of ook wel heksenei genoemd. Hieraan ligt een bepaald volksgeloof ten grondslag. Men kon vroeger niet verklaren dat stinkzwammen uit een ei kwamen.

Dit moest wel het werk van de duivel of heksen zijn. De eieren staan half boven de grond en zijn hierin door witte myceliumstrengen verankerd. Ze zijn drie tot zes cm groot, wit tot geelachtig en voelen een beetje leerachtig aan. Al in het ei is het complete vruchtlichaam herkenbaar. Aan de top hiervan bevindt zich een hard schijfje, de zogenaamde eitand, waarmee het vruchtlichaam het duivelsei doorbreekt. Eenmaal uit het ei kan de Grote stinkzwam een lengte bereiken van 10 tot 20 cm. De witte steel heeft een sponsachtige structuur, een vingerhoedvormige hoed en is omgeven door een kleverig olijfgroene, naar aas ruikende sporenmassa. Op de hoed is de eitand dan nog steeds aanwezig.

Duivelseieren van de Grote stinkzwam © Cor Noorman

Doorsnede duivelseieren met compleet vruchtlichaam © Cor Noorman

Voortplanting

De kenmerkende sterke aasgeur verspreidt zich over vele meters waardoor het niet altijd meevalt de paddenstoel op te sporen. Vliegen, aas- en mestkevers hebben hier totaal geen moeite mee, zij hebben een 'neusje' voor kadavergeuren. Vanwege hun relatief grote actieradius zijn vliegen hoogstwaarschijnlijk de belangrijkste verspreiders van de sporen. Zij likken de sporenmassa op en poepen dit ook weer uit op weg naar het volgende vruchtlichaam of de volgende locatie. Ook nemen zij sporen mee aan hun poten en aan de vaak talrijk op hun lichaam aanwezige haren. Ook heb ik verschillende keren mieren van het stinkende goedje zien eten. Het is niet ondenkbaar dat zij ook een bijdrage leveren aan de verspreiding van de sporen, hoewel ik daar niets over in de literatuur heb kunnen vinden. Pas bij het verdwijnen van de sporenmassa valt op, dat de hoed een typische wijd en diep raatvormige structuur heeft.

Eet smakelijk (!?)

De sterke aasgeur doet niet vermoeden dat de Grote stinkzwam ook eetbaar is. Hoewel je de steel in zeer jong stadium kunt eten –

Sporenmassa wordt door vliegen opgelikt en verspreid © Cor Noorman

bij ouderdom is die giftig - betreft dit vooral het duivelsei. Volgens kenners smaakt het ei rauw naar radijs en in stukken gesneden en gebakken zou het omhulsel lekker knapperig zijn. In sommige culturen gelden de eieren als afrodisiacum, een geslachtsdrift prikkelend middel. Dit vanwege de uiterlijke overeenkomst met het mannelijke lid. Het woord afrodisiacum is afgeleid van de naam Afrodite, de godin van de vruchtbaarheid, de zinnelijke liefde en de schoonheid in de Griekse mythologie. Ook werden de duivelseieren wel gedroogd en gemalen aan het veevoer toegevoegd om het vee tot paren aan te zetten. Bij zowel mens als dier is deze veronderstelde werking nooit wetenschappelijk aangetoond.

Voorkomen

In Nederland komen acht soorten stinkzwammen voor, onderverdeeld in drie geslachten. Wat uiterlijk betreft zijn er grote verschillen, maar ze hebben allemaal met elkaar gemeen, dat ze uit een duivelsei komen en dat hun lichaam geheel of gedeeltelijk bedekt is met een stinkende sporenmassa. De Grote stinkzwam is veruit het talrijkst en heeft de grootste verspreiding in Nederland. Hij lijkt weinig eisen aan zijn leefgebied te stellen, want je kunt hem in de zomer tot de herfst zowel aantreffen in loof-, naald-, en gemengde bossen als op voedselarme tot voedselrijke bodems. Hieruit zou je de conclusie kunnen trekken dat deze paddenstoel ook in ons werkgebied talrijk zal zijn. Helaas blijkt dat niet uit de mij beschikbare gegevens. Ik heb mij gebaseerd op eigen waarnemingen en de database van Waarneming.nl. In de periode 2008-2013 zijn slechts vier verschillende locaties in ons werkgebied bekend geworden, allen in het Lage Bergse Bos, inclusief die bij ons Trefpunt. Per telling gaat het steeds om één tot acht

exemplaren. De vroegst bekende waarneming is gedaan op 1 juni 2011 en de laatste op 21 november 2010. Kunnen we nu concluderen dat de Grote Stinkzwam een zeldzame verschijning in ons omvangrijke werkgebied is? Dit lijkt mij erg voorbarig. De veronderstelde zeldzaamheid is naar mijn mening vooral gelegen in het feit dat hooguit een handjevol mensen zich in ons werkgebied intensief bezighoudt met paddenstoelen. Verder is het uiteraard van belang waarnemingen consequent bekend te maken (o.a. op Waarneming.nl). De vraag is of dit altijd gebeurt. Er is dus nog werk aan de winkel. Wie gaat zijn neus achterna...?

Hoed met typische diepe, raatvormige structuur, waarop de eitand goed zichtbaar is. © Cor Noorman

DE FOTOGRAAF BERGSCHENHOEK

DORPSTRAAT 33, 2661CD BERGSCHENHOEK
+31 10 5221344, WWW.DEFOTOGRAAFBERGSCHENHOEK.NL

**VOOR EEN EERLIJK &
PASSEND CAMERA ADVIES.**

DE KOFFIE STAAT KLAAR!

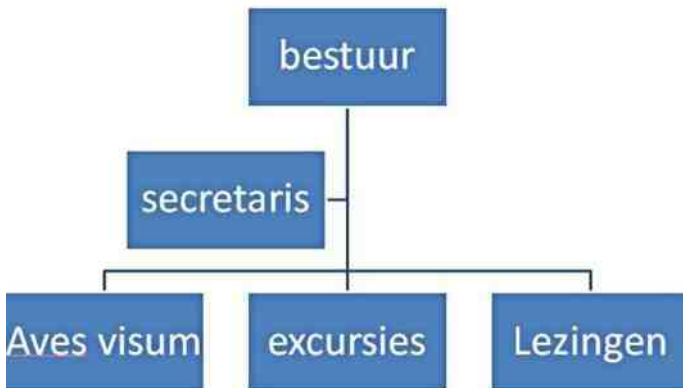

De organisatie van Rotta en het Trefpunt

Ad Somers

Vanaf de oprichting tot 2009 groeide de vereniging uit tot ruim 300 leden. Er kon worden volstaan met een simpele organisatiestructuur. Er waren een voorzitter, een secretaris en enkele bestuursleden. Zo ontstond er een “harde kern” die er altijd was en alles, maar dan ook alles, moesten organiseren en regelen. In een kleine ruimte in Bleiswijk werden de vergaderingen gehouden en een beperkt archief bijgehouden. Omdat er geen ruimte was voor grotere bijeenkomsten werden er ruimtes gezocht in de omgeving. De opkomst was altijd groot

Oude organisatiestructuur

Eind 2009, na al die jaren van zoeken naar een geschikt verenigingsgebouw, kregen we de mogelijkheid om over een eigen ruimte te gaan beschikken: een werkschuur van GZH, midden in ons werkgebied. Voorzichtig gingen onze eigen deskundigen een werkbezoek afleggen en werd het ons aangeboden gebouw beoordeeld. Men was het snel met elkaar eens. Dit moest het gaan worden!

Vanaf het begin was het al duidelijk dat er enorm veel werk te wachten stond. Er werd een “plan van aanpak” gemaakt. Dit plan omvat kort samengevat het volgende: Waar gaan we het gebouw voor gebruiken?. Hoe gaan we dit opstarten en wat hebben we allemaal nodig? Bouwvergunningen, brandweer, water en elektra. Hoe gaan we dit financieren? Wie gaat wat doen? De Opening, en wat daarna? Hoe groot denken we dat onze vereniging zou kunnen worden? Hoe gaan we de openstelling bemannen? Inventarisatie vrijwilligers! En ten slotte, hoe gaan we dit veiligstellen voor de toekomst. En ik kan u verzekeren, er moest heel erg veel geregeld en georganiseerd worden.

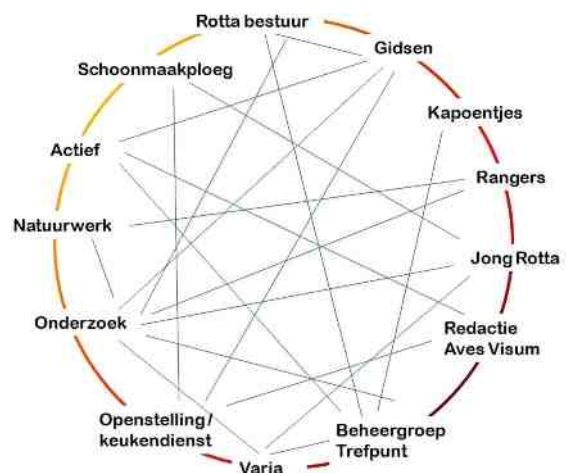
Er werd een nieuwe organisatiestructuur opgezet voor de verwezenlijking van ons ideaal. Een “denktank” werd samengesteld en de ideeën volgden elkaar snel op. Geweldig al dat enthousiasme, maar hoe gaan we dit financieren. Een van de facetten van de organisatie was de “sponsoring”. Gaandeweg werden er steeds meer giften in geld en in natura ter beschikking gesteld. De vaste kern groeide gestaag en ieders talent werd gebruikt. Al tijdens de “denktank”-overleggen viel steeds vaker de naam Trefpunt. Deze naam kreeg het officieel tijdens de opening in 2010.

Maar al voor de opening werd gezocht naar een andere organisatiestructuur. Het Trefpunt werd een losstaand deel van de Rotta-organisatie. Reden hiervoor is de noodzaak om Natuur- en Vogelwacht Rotta niet in de problemen te brengen indien zou blijken dat het Trefpunt onrendabel zou worden en zodoende de Rotta tegoeden zou moeten aanspreken. Het Trefpunt moet

“selfsupporting” zijn. Op eigen benen kunnen staan. Dit is mogelijk door onder andere het verhuren van beschikbare ruimte, cursussen etc.

Omdat er in Rotta en het Trefpunt diverse werkgroepen actief zijn, werd gekozen voor een geheel andere structuur. Een platte organisatie waarin de onderlinge contacten zo kort mogelijk gehouden kunnen worden. Dit heeft ook een belangrijk voordeel. We komen zo veel meer van elkaars bezigheden te weten. Zo leert bv. de kinderwerkgroep veel van Rotta Onderzoek. De excursies van de Rotta Rangers kan zo heel mooi afgesteld worden met wat er op welk moment en waar dit te zien is. Denk hierbij bv. aan de padenstoelen.

Onderstaand schema geeft weer hoe een en ander er uit ziet. Alle werkgroepen hebben dus rechtstreeks contact met elkaar. We kunnen nu al vaststellen dat deze vorm in de praktijk uitstekend voldoet

Nieuwe organisatiestructuur © Ad Somers

Maar ook de Rotta bestuursvergaderingen zijn aangepast. Nu de werkgroepen veel zelfstandiger zijn geworden kunnen zij ook in grote mate beslissingen nemen. Tijdens de bestuursvergaderingen komen alle groepen aan het woord. Zij kunnen hierin aangeven wat de ontwikkelingen en de stand van zaken is binnen de werkgroep. Het bestuur kan zich hierdoor beter concentreren op de grote lijnen die eerder uitgezet zijn.

We zijn dan ook blij dat door alle inzet van onze vrijwilligers het ledental bijna 700 telt. Ruim 10 % hiervan is actief binnen onze vereniging. Met de huidige organisatie en alle vrijwilligers staan we klaar voor de toekomst.

Wel nemen we begin volgend jaar afscheid van een aantal bestuursleden. We zoeken dus nog een aantal kandidaten. Mocht je interesse hebben laat het dan even weten, of bezoek eens één van de vergaderingen van het bestuur of het Trefpunt. Alle vergaderingen zijn openbaar dus elk lid is van harte welkom.

Alle vrijwilligers, bedankt! Samen hebben we Rotta kunnen maken tot wat het nu is. Want jij, en jij en ook jij, wij allemaal “zijn” Rotta.

Zonnepanelen op het dak van Trefpunt Rotta

Jan Noppers

Op donderdag 26 juni, een mooie zomerse dag, was het dan zover. 's Morgens om acht uur arriveerde een bestelbusje met twee monteurs, 18 zonnepanelen, een omvormer en het nodige installatiemateriaal bij ons Natuurcentrum Trefpunt Rotta. 's Middags om drie uur was de klus geklaard, waren alle zonnepanelen op het dak gemonteerd, de kabels gelegd en aangesloten, de omvormer geïnstalleerd en in bedrijf gesteld, het opleveringsformulier ondertekend en gaf de monitor al een opgewekt elektrisch vermogen van meer dan 3 kW aan. 's Avonds was via internet, thuis op de pc, te zien dat de zonnepanelen diezelfde dag nog ruim 10 kWh aan elektrische energie hadden geproduceerd.

In de voorafgaande dagen hadden André, Ad en Jan (van Rotta-Actief) al het nodige voorwerk gedaan: de plaats voor de omvormer bepaald en een op maat gemaakte montageplaat gemonteerd, de leidingroute voorbereid, alle doorvoergaten voor de kabels geboord, enz., enz..

De zonnepanelen op het dak van Trefpunt Rotta © Klaas Verschoor

Waarom zonnepanelen?

De belangrijkste reden voor Rotta om zelf elektrische energie op te willen wekken door middel van zonnepanelen is het streven om het milieu zo min mogelijk te belasten, d.w.z. geen onnodig verbruik van fossiele brandstoffen en geen extra CO2 uitstoot. Dit motief sluit aan bij de doelstelling van onze vereniging: de zorg voor natuur en milieu.

Voor velen is het besparen op kosten voor elektrische energie de drijfveer om voor de aanschaf van zonnepanelen te kiezen is. Naar dit aspect is uiteraard ook gekeken, maar voor Rotta bleek dat motief niet doorslaggevend, gezien de lange terugverdientijd in onze specifieke situatie (ongeveer 20 jaar).

Voorgeschiedenis

Al vóór de ingebruikname van Trefpunt Rotta in maart 2010 leefde het idee om het eigen elektrisch energieverbruik te gaan compenseren door opwekking van even zoveel energie met behulp van zonnepanelen op het dak van ons gebouw. Bij de aanleg van de elektrische installatie in 2009 zijn daar zelfs al de nodige voorzieningen voor getroffen.

In de periode 2010 / 2011 heeft Rotta zich meteen aangemeld voor de toen geldende SDE-subsidieregelingen van de overheid, maar helaas zijn we toen uitgeloot. In de daarop volgende jaren ontbrak nog het benodigde geld. Of beter gezegd: er waren steeds andere zaken die meer prioriteit hadden, zoals de bouw van de stalling en de verdere inrichting van het achtererf, de tuin en de

aanleg van het parkeerterrein. En tot slot ook nog het tuinhuis. Tot eind 2013 is het zonnepanelen-plan daarom in alle rust in de koelkast bewaard. In december vorig jaar kwam er echter beweging in deze situatie door de actie SamenZonneEnergie van een aantal gemeenten in Zuid-Holland, waaronder Lansingerland. Deze actie was er op gericht om d.m.v. een veiling collectief zonnepanelen met een vast omschreven kwaliteitsgarantie in te kopen. Rotta heeft zich daar toen vrijblijvend voor aangemeld. De lagere inkoopprijs die deze actie opleverde bracht de uitvoerbaarheid van het plan weer een stap dichterbij. Besloten werd om in elk geval te beginnen met de aanschaf van zes panelen in de hoop de installatie op een later moment verder te kunnen uitbreiden tot de uiteindelijk gewenste omvang.

Sponsorbijdrage van de Lions uit Berkel en Rodenrijs

Net voordat het aantal te bestellen zonnepanelen definitief moest worden opgegeven werd Rotta blij verrast door een spontaan sponsoraanbod van de Lions uit Berkel en Rodenrijs. Op hun voorstel heeft Rotta deze Lions op 25 februari in het Trefpunt ontvangen om de activiteiten van Rotta in een presentatie toe te lichten. Ons voorstel om een eventuele sponsorbijdrage te bestemmen voor de aanschaf van (extra) zonnepanelen viel bij hen in goede aarde.

Op 26 mei j.l. heeft het bestuur van de Lions Berkel en Rodenrijs voor dit doel aan Natuur- en Vogelwacht Rotta een cheque t.w.v. € 1750 overhandigd. Deze stimulans was voor een Rotta-lid, die anoniem wenst te blijven, aanleiding om ook een gift over te maken, waardoor in één keer alle beoogde 18 panelen konden worden besteld.

Technische gegevens en verwachte opbrengst

De 18 panelen hebben samen een 'piekvermogen' van 4.500 Wp. Een driefasen-omvormer van nominaal 4 kW zet de door de zonnepanelen geproduceerde gelijkstroom om in wisselspanning en koppelt de installatie aan het openbare elektriciteitsnet. Alle niet direct voor eigen gebruik benodigde zonne-energie wordt automatisch doorgeleverd aan het net. Bij de jaarafrekening van Eneco komt deze aan het net geleverde zonne-energie in mindering op het elektrisch verbruik uit het net, volgens de zogenaamde salderingsregeling.

De verwachte opbrengst van de zonnepanelen is berekend op gemiddeld 3.300 kWh per jaar zijn.

Dat komt overeen met het huidig eigen verbruik van ca. 3.000 kWh per jaar + 10 % reserve voor groei.

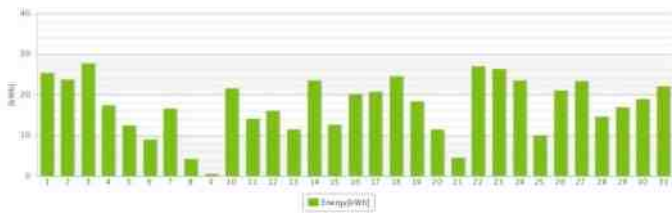
Per saldo leidt dit dan tot een kostenbesparing op de energienota van ongeveer € 300 per jaar.

De kosten voor de levering en montage van de complete zonnestroominstallatie bedroegen € 6.282.

Van dit bedrag is € 4000 gesponsord, waardoor de bijdrage van Rotta uit eigen reserves beperkt blijft tot € 2.282. Dit bedrag zal bij de verwachte besparing van € 300 per jaar in 7.5 jaar zijn terugverdiend.

Voorlopige resultaten

De werking van de zonnestroominstallatie is door de beheerder (s) met behulp van een pc op ieder moment van de dag en op elke willekeurige plaats te volgen dankzij een permanente internetaansluiting. De resultaten worden zichtbaar gemaakt d.m.v. cijfers en in de vorm van grafieken. In bijgaand staafdiagram is de opbrengst per dag in de afgelopen maand juli grafisch weergegeven. De totale maandopbrengst bedroeg in juli 2014: 560 kWh.

Opbrengst van de zonnepanelen in juli 2014

De meest zonnige dag was 3 juli, met een dagopbrengst van 27,7 kWh. Hoe deze opbrengst in de loop van de dag tot stand kwam is weergegeven in het andere diagram.

Opbrengst van de zonnepanelen op 3 juli 2014

Uitgaande van een verwachte jaarproductie van 3.300 kWh, zou de gemiddelde maandopbrengst 275 kWh moeten zijn. Omdat de opbrengst in de donkere wintermaanden met korte dagen relatief erg laag en daarom bijna verwaarloosbaar is, moet de opbrengst in de zomermaanden met lange dagen dus bijna het dubbele zijn van die gemiddelde 275 kWh om dat te compenseren. En dat bleek in juli dus het geval te zijn. Met andere woorden: er is op dit moment goede hoop dat de installatie qua opbrengst aan de verwachtingen zal voldoen.

Muizenjagers in Moerkapelle

Rien van der Vorm

In Moerkapelle kom ik al jaren bij een boerderij met broedende Steenuilen. De ooit door mij geplaatste nestkast is nog nooit gebruikt, hooguit eens een keer om in te slapen. Al sinds jaar en dag broeden de Steenuilen ergens onder het dak van de grote landbouwschuur, ik weet tot op de dag van vandaag niet precies waar. In de nieuwgebouwde open veldschuur heb ik jaren geleden een vervangende kast geplaatst, de Steenuilen zaten vaak in de schuur, maar de kast lieten zij links liggen. Maar gelukkig vindt een paartje Torenvalken de kast sinds enkele jaren wel geschikt om in te broeden, ook dit jaar weer. Na een melding enkele jaren terug van een Kerkuil in de winter heb ik ook een grote kerkuilenkast boven in de veldschuur geplaatst, af en toe vond ik sporen

Deze jonge Kerkuil is in goede handen bij Rien van der Vorm © Joke van der Vorm

van verblijf. Dit voorjaar begon met de roep van de Steenuilen, maar weer niet in de kasten, de schuurkast was weer voor de Torenvalken. Groot was de verrassing toen Jesse en ik tijdens de voorjaarscontrole veel verse braakballen van de Kerkuilen in de schuur vonden, en bij een voorzichtige controle bleek er een Kerkuil in de grote kast op eieren te zitten. Tijdens de volgende controle waren er 5 jongen, ook de Torenvalk, 2 meter verder, had 6 jongen, de Steenuilen maakten in de avond ook de indruk dat er jongen waren.

Kennelijk zijn er dit jaar veel muizen zodat op een erf drie soorten muizenjagers kunnen broeden.

Uiteindelijk is dit prachtige verhaal toch in mineur geëindigd, een jonge Steenuil is verdronken in een waterbak voor de paarden, een jonge Kerkuil en 3 jonge Torenvalken zijn in de schuur op jammerlijke wijze verongelukt.

Een feest? Natuurcentrum Trefpunt Rotta natuurlijk!

Hebt u iets te vieren en doet u dat graag in een groene omgeving en wilt u uw gasten iets laten zien van de natuur in ons gebied?

Kom dan naar **Natuurcentrum Trefpunt Rotta**

Als Rotta-lid kunt u voor een schappelijke prijs het Trefpunt huren voor een gezellig feest, gecombineerd met een rondwandeling in de omgeving met een Rotta-gids, of bij slecht weer een presentatie binnen. Ook is het mogelijk in het Trefpunt uw gasten een koud of warm buffet aan te bieden, via een cateringbedrijf naar eigen keus.

Voor nadere informatie, voorwaarden, prijsopgave en eventuele reservering kunt u contact opnemen met Trefpuntbeheerder Ad Somers.

email: trefpuntrotta@gmail.com,
telefoon: 06-39 32 11 13

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Een overzicht van de activiteiten die thuishoren in deze rubriek levert aan het eind van de zomer meestal niet al te veel nieuws op. Zodra de maand juni is gepasseerd gebeurt er in ambtelijke kringen, als het om de plannenmakerij gaat, niet zo heel veel meer. Pas in september gaat de carroussel weer draaien. Dat betekent niet dat er helemaal niets te melden valt. Want bij Rotta zitten we natuurlijk nooit stil, er beweegt altijd wat. Ook nu dus toch een kort overzicht.

Tijdelijke natuur

Ik begin bij dit onderwerp omdat het ons al een tijdje bezighoudt n.l. onze bemoeienis met een deel van de braakliggende bouwterreinen in Lansingerland, met name een gedeelte achter het gemeentehuis waarvan vaststaat dat er voor langere tijd niet gebouwd zal worden en waar de natuur tijdelijk haar gang kan gaan. Ik heb daar in de laatste Aves Visum al het een en ander over verteld. Ook over onze betrokkenheid met het aansluitende natuurgebiedje 'Park de Polder'. De schaapskudde die daar de gehele winter was geparkeerd is inmiddels verdwenen en komt ook niet terug. Het ziet er nu heel wat natuurlijker uit, zeker als je er ook het gedeelte bij betreft waar tijdelijke natuur is voorzien. We hebben er half augustus nog eens met een flink aantal leden van onze natuurwerkgroep rondgewandeld en met verwondering vastgesteld dat het gebiedje langzamerhand uitgroeit tot een prachtig stukje natuur. Wel realiseerden we ons dat het beheer ervan de nodige inspanning zal vragen. Het gaat om een behoorlijke oppervlakte. De bedoeling is dat de natuur de ruimte krijgt maar ook dat het gebied open blijft en er dus geen bosvorming mag ontstaan. Alleen al het verwijderen van spontane opslag van jonge bomen betekent een hele opgave. Niet alles hoeft verwijderd te worden, selectief kunnen we uiteraard waardevolle struiken laten staan. Op de duur levert dat een landschap op met veel diversiteit. De openheid biedt ook mogelijkheden voor excursies: vanaf de omliggende paden is het terrein goed te overzien en dat loont, vooral in het voor- en najaar wemelt het er van de vogels. In de schrale bermen van de half verharde wegen groeien allerlei bloemen en kruiden. Ook dat levert veel vogels, insecten en zaden op. Nu al zie je hele groepen putters en kneuen door het gebied trekken. Belangrijk is wel dat we met elkaar vaststellen welke doelen we met dit stukje 'tijdelijke natuur' uiteindelijk willen bereiken. Binnenkort praten we er verder over met de mensen van de werkgroepen 'natuurwerk' en 'onderzoek'.

Nieuwe natuur in Park de Polder © Machiel Brinkhorst

A13/A16

De ontwikkelingen rond de nieuwe snelweg gaan gewoon door. In juli zijn we op verzoek van het recreatieschap met mensen van de firma Tauw op stap geweest in het Lage Bergse Bos. Tauw had de opdracht gekregen om in de bodem van het bos sonderingen uit te voeren om daarmee vast te stellen of het voorziene tracé van de nieuwe weg ook archeologische sporen bevat en ook hoe de conditie van de ondergrond is. Dat wij daar bij betrokken werden had te maken met het voorkomen van onnodige schade aan het bos. Gelukkig konden we met elkaar vaststellen dat de sonderingen niet zouden leiden tot blijvende schade. Hier en daar moest een struik kort gesnoeid worden maar bomen werden er niet gekapt. Het was wel weer een bewijs dat zowel het recreatieschap als ook de gemeente rekening houden met onze inbreng.

Groenzoom Berkel/Pijnacker

De werkzaamheden in het toekomstige natuur- en recreatiegebied zijn in volle gang. Ook het noordelijke deel is nu volop in ontwikkeling. Langzamerhand wordt zichtbaar hoe het gebied er in de toekomst uit gaat zien. Veelbelovend voor natuurontwikkeling is de aanleg van de brede 'Berkelse vaart' vanaf de Klapwijkseweg in Berkel tot aan de Molenlaan in Pijnacker. Langs de vaart komt over de volle lengte een brede natuurvriendelijke oever die nu al op verschillende plaatsen dicht begroeid raakt en heel veel vogels en insecten aan zal gaan trekken. Uit de vele waarnemingen die op rotta.waarneming.nl worden vermeld (onder 'Nieuwe Droogmaking') blijkt al wel hoe interessant de Groenzoom zich ontwikkelt. Op zaterdag 13 september gaan we per fiets de Groenzoom nog eens verkennen. Iedereen is van harte welkom.

Ander nieuws

Eind juni hebben we voor de eerste keer contact gehad met enkele vertegenwoordigers van Natuurmonumenten. Als organisatie gaat NM in onze omgeving een steeds belangrijker rol vervullen. Behalve Ackerdijk hebben zij nu ook polder Schieveen in beheer. Waarschijnlijk volgt tzt. de Vlinderstrik. Logisch dat zij in onze richting kijken als het gaat om een vorm van samenwerking. Afsproken is dat zij in de nabije toekomst een verenigingsavond in het Trefpunt zullen vullen met hun plannen voor de toekomst in onze omgeving. De gemeente Lansingerland is bezig met het opstellen van een groenstructuurvisie. Het gaat om een visie op de groen/blauwe structuren binnen de drie kernen van de gemeente, dus niet om de buitengebieden. Wij (Dick Hoek en ik) hebben er aan meegewerkt door die kernen kritisch te bekijken en in een rapport aan te geven wat waardevol is en waar verbetering mogelijk is. Eén van onze aanbevelingen is om riet en rietkragen als een apart element te zien in de groenstructuur en ook zo te behandelen. Tenslotte het nieuwe Annie M.G. Schmidtpark langs de HSL tussen Bergschenhoek en Berkel. Op 26 juni was er een inloopavond met informatie over de ontwikkeling van het park. Opvallend was het ontbreken van een visie op natuurontwikkeling. Er komt allerlei drukte in het park maar voor een wandelaar met belangstelling voor wat leeft en groeit zal er weinig te genieten zijn. We blijven er wel bij betrokken en we zullen natuurlijk proberen om het element natuur in het park te versterken.

Weekendje natuur: Papegaaiduikers in Engeland

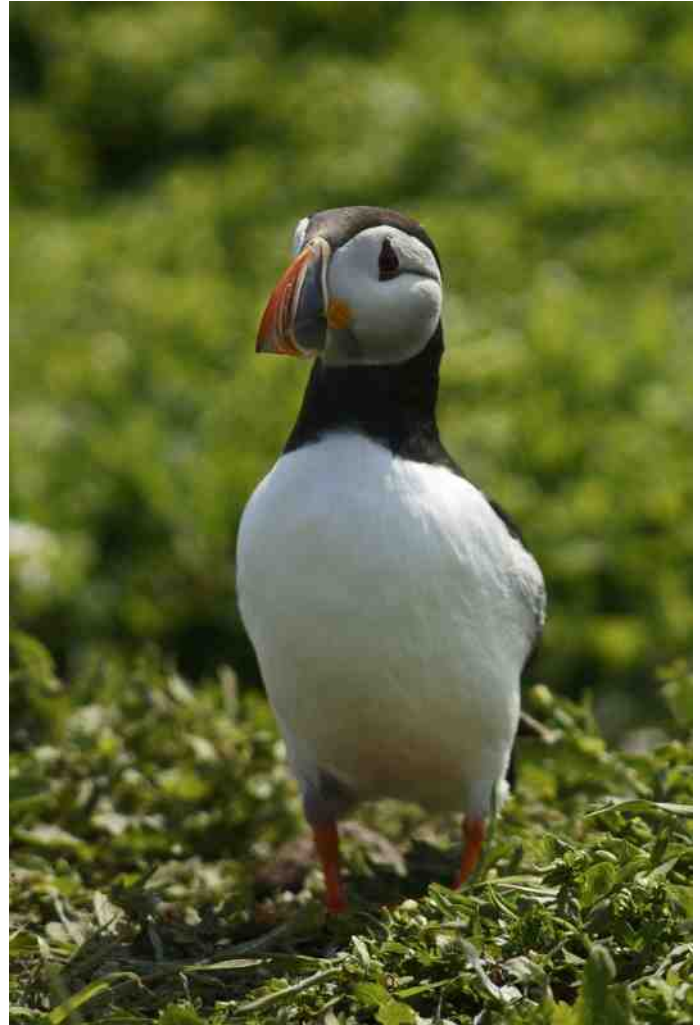
Marko Oudenaarden

Een weekendje naar de Farne eilanden in Engeland om de broedende papegaaiduikers te zien? Inmiddels is er al een heel rijtje Rotta-leden dat dit weekenduitje met Delta Safari meemaakte! Dit jaar ging onder andere Klaas Verschoor mee en hij nam een aantal mooie foto's, die bij dit artikel staan.

Delta Safari is een initiatief van Marko Oudenaarden en Eva van Sichem, beide lid van Rotta en woonachtig in Ommoord. Delta Safari begon een paar jaar geleden met het organiseren van vaartochten op de Noordzee. En al heel snel kwam daar ook de weekendtrip naar de Farne eilanden bij. Een nacht op de veerboot naar Newcastle, een dag in Engeland met een mooie vaarexcursie en 's avonds weer terug met de veerboot naar IJmuiden. Kort maar krachtig, maar wel een heel bijzondere natuurervaring rijker. Omdat we als Rotta-leden op allerlei activiteiten vertelden over dit reisje, gingen er vanaf het eerste jaar al Rotta-leden mee naar Engeland

Het doel van de trip is de eilandengroep van de Farne eilanden, ongeveer een uur rijden boven Newcastle. Op de eilanden broeden naast de Papegaaiduikers, ook duizenden Zeekoeten, Alken, Kuifaalscholvers, Drieteenmeeuwen en sterns. Ook honderden Grijszeehonden liggen te luieren op de rotsen.

Tijdens een vaarexcursie maken we eerst een tocht langs de eilandengroep, om tenslotte op een van de grotere eilanden te landen. De Papegaaiduikers, die dicht langs het pad zitten, zijn de grootste trekpleister. Maar ook de sterns, die fanatiek hun nest bewaken (dat soms midden op het pad ligt), trekken de aandacht. Wie te dicht bij komt, wordt op zijn kop getikt of zelfs in zijn oor gebeten.

Papegaaiduiker © Klaas Verschoor

Jan-van-gent © Klaas Verschoor

De Farne eilanden zijn eigendom van de National Trust. De eilandengroep bestaat uit ruim 20 rotseilandjes. Een deel daarvan verdwijnt bij vloed onder water. Op twee van de grotere eilanden mag je landen. Staple Island in de ochtend en Inner Farne in de middag. Vanuit het kustdorp Seahouses vertrekken dagelijks meerdere excursiebootjes naar de eilanden. Wij hebben inmiddels een goede samenwerking met schipper Andrew van de Serenity. Hij is net zo bevlogen over de lokale natuur als veel van zijn bezoekers. En dat merk je. Zo houdt hij een blog bij over zijn waarnemingen rondom de eilanden.

De excursie naar de eilanden is natuurlijk het hoogtepunt van de trip, maar ook de reis er naar toe is bijzonder. Als we na de eerste overnachting wakker worden, vaart de veerboot inmiddels voor de Engelse kust. Vrijwel direct zijn er Jan-van-genten te zien rondom het schip. En wie beter kijkt, ziet ook Zeekoeten, Noordse Stormvogels en de eerste Papegaaiduikers.

Als zeezoogdieren-liefhebbers vertellen we ook altijd enthousiast dat er Bruinvissen, Witsnuitdolfijnen en zelfs Dwergvinvissen te zien zijn onderweg. Tot dit voorjaar was het ook twee keer echt gelukt om dolfijnen te zien. Door een paar mensen.... Maar dit voorjaar brak alle records. Tijdens de eerste van drie trips (waar Klaas en zijn zoon Felix ook bij waren) was de zee spiegelglad. In de loop van de ochtend en avond werden 14 Dwergvinvissen, tientallen Witsnuitdolfijnen en ontelbare Bruinvissen gezien. Het virus sloeg over op veel andere passagiers, waarvan er steeds meer bij de reling en achter de ramen stonden, om dit spektakel te bekijken. Ook de twee trips erna werden er weer Dwergvinvissen en Witsnuitdolfijnen gezien. Iets waar we in de jaren ervoor alleen maar van konden dromen. We hopen dat het in de toekomst ook zo blijft.

In 2015 gaat Delta Safari ook weer naar de Farne eilanden. Natuurlijk voor een weekendtrip. Maar ook de vijfdaagse trip is dit

Noordse Stern © Klaas Verschoor

jaar goed bevallen (vraag maar na bij "Farne-veteraan" Hennie van Bokhoven), dus die komt ook weer op de agenda. Nieuw in 2015 is een vergelijkbare weekendtrip naar Bempton Cliffs (bij Hull), waar we de grote kolonie Jan-van-genten gaan bezoeken. Data (en prijzen) zijn om het moment van schrijven nog niet bekend. Deze kan je in het najaar vinden op de website van Delta Safari: www.deltasafari.nl Als je interesse hebt kan je dit ook alvast per mail melden op info@deltasafari.nl. Dan ontvang je een mail met informatie zodra alles bekend is. In principe worden alle trips tussen eind mei en half juni gepland.

Het blog van schipper Andrew kan je op internet vinden met deze link: <http://thefarneislands.blogspot.nl/>

Rotta Natuurwerk-t

Rien van der Vorm

Na de verplichte voorjaarsstop zijn de mannen en vrouwen van Rotta Natuurwerk eind juni weer begonnen met hun werkzaamheden. Traditioneel beginnen we in het Koornmolengat (KMG), eerst wordt het excursiepad toegankelijk gemaakt voor de zomerwandelingen op de vrijdagavonden. Vervolgens wordt er gemaaid en, op beperkte schaal, kleine stukjes riet/hooiland verspreid in het KMG, Hennipsloot en de Wiebertjes.

Hooiland maaien bij de Hennipsloot © Klaas Verschoor

Bij het maaien is er veel aandacht voor vlinderbeheer, bloeiende planten laten staan en de randen niet te strak maaien. Het meeste werk wordt met handkracht met de zeis en rijf uitgevoerd en hoewel dit best wel zwaar werk is, vooral in de zomerhitte, is

half augustus de klus geklaard. Twee weken rust die we besteden aan veldbezoek voor het nieuwe programma en erg belangrijk, aandacht voor veilig werken. In september starten wij met het nieuwe winterprogramma.

Rietlandenbeheer

Voor het ontstaan en behoud van bloemrijke rietlanden dienen de rietlanden elk jaar in juli/augustus gemaaid te worden. Op deze manier kunnen in het laagveen binnen 5 tot 15 jaar Koekoeksbloemrietlanden ontstaan. Koekoeksbloemrietlanden kunnen omgevormd worden naar Koekoeksbloemhooiland door een dun laagje slootbagger op het rietland aan te brengen. Uiteindelijk zullen Koekoeksbloemhooiland en Koekoeksbloemrietland verzuren en overgaan in Veenmosrietland. Deze overgang kan bespoedigd worden door verder te verschralen door in juni te maaien in plaats van in juli/augustus. In de winter trekt Riet voedingsstoffen vanuit de bladeren terug naar de wortelstokken, waardoor er met maaien in de winter niet of nauwelijks verschaald wordt. Bij maaien in het zomerseizoen zijn er nog veel voedingsstoffen in het Riet aanwezig, waardoor er met het maaien van Riet veel meer nutriënten worden afgevoerd en het perceel voedselarmer wordt. Riet wordt bij dit beheer onderdrukt doordat het nog niet in staat geweest is de bovengronds aangemaakte stoffen naar het rhi-zoomstelsel te verhuizen.

Botanisch gezien kunnen rietlanden dus het best jaarlijks gemaaid worden, maar de meeste moerasvogels zijn afhankelijk van overjarig rietland. De meest kritische soorten behoeven een groot aandeel uitgestrekt overjarig rietland (schattingen lopen uiteen van 15 tot 50%) om populaties te verkrijgen die voldoen aan de instandhoudingsdoelen die voor de meeste rietmoerassen in het kader van Natura 2000 zijn opgesteld. Veel soorten vertonen de hoogste dichtheden in de randzones, vooral daar waar waterriet aanwezig is. Een fasering van de frequentie van maaien is mogelijk waarbij een brede randzone de laagste maaifrequentie dient te hebben en de binnenzone de hoogste. Dat past ook bij de mate van successie die immers in de drogere binnenzones sneller zal gaan dan in de waterrietzone. Moerasvogels met een grote actieradius en bijvoorbeeld gescheiden broed- en foerageergebieden zijn gebaat bij de aanwezigheid van een mozaiek van gemaaid rietland, rietruigte en struweel naast een aandeel overjarig rietland. Hier dient bij de inrichting dan ook rekening mee gehouden te worden.

Broeihopen opzetten

Het maaisel wordt door ons op hopen gezet. Het beste is een deel van het maaisel af te voeren naar de houtrillen en een deel te gebruiken om broeihopen op te zetten. Vul deze jaarlijks of om de paar jaar bij.

Maaisel dat in de periode juni tot november meteen na het maaien op hopen wordt gezet, is vrij vochtig. Dit verteert sneller dan het harde en droge riet dat in januari tot maart wordt geoogst. Broeihopen zijn bij Bergeenden en Wilde Eenden in trek als plek om te nestelen. Allerlei soorten zoogdieren, amfibieën en insecten vinden er een schuilplaats, vooral als onderin de hoop takken en boomstobben zijn verwerkt. De voor de mens ongevaarlijke ringslang, die vooral kikkers en muizen eet, zet soms eieren af in vochtige broeihopen. Door de broeiwarmte komen deze uit.

Geraadpleegde literatuur:

Handboek natuurbeheer van landschapsbeheer Nederland.

Excursie naar het Verdronken Land van Zuid-Beveland.

Piet Mulder

Op 30 augustus gingen 14 deelnemers onder leiding van roerganger en gids Herman Groenewegen naar Zeeland.

De Rotta-exkursiegangers op de slikken van Roelshoek © Machiel Brinkhorst

De slikken en schorren zijn ontstaan na de opwarming van de aarde aan het eind van de laatste ijstijd Weichselien, zo'n 70.000 – 10.000 jaar geleden. Door de watersnoodrampen in 1530 (de Sint Felixvloed) en 1532 (de Allerheiligenvloed) zijn 18 dorpen door de zee verzwolgen. We starten bij Roelshoek, Krabbendijke. Net als die gelaarsde Kat uit het sprookje gaan ook wij volledig gelaarsd op pad. Het is even wennen: het is glad, soms zuigt het slik je vast en soms is het echt klunen, langlaufen en baggeren. Het is voor mij een volkomen nieuwe ervaring. Het slik (in het noorden van ons land wad genoemd) is mooi, wijds en schoon. Ik maak hiervoor dan ook een gepaste en een dankbare knieval. Vanaf de kant zie je één grote, natte zandvlakte met hier en daar een sportvisser die pieren steekt. Ga je het slik op dan verbaas je je over het rijke planten- en dierenleven. We zien Hoortjeswier, het ziet en voelt plasticachtig aan. Japans bessenswier, Zeesla, ziet er uit als grote, groene slabladeren. Blaasjeswier, Klein zee gras, geïmporteerd uit een ander deel van de Oosterschelde, fungeert als een "ecosysteemingénieur", het zuivert het water, Zeeaster, vaak in winkels verkocht als Lamsoor, Zeekraal is heerlijk en kun je zo eten. Beter is het om het even in kokend water te houden. In combinatie met zalm is het geweldig. Die zalm houden we van Herman nog tegoed.

Zeekraal © Piet Mulder

Verder: Gewone zoutmelde en Spiemelde en Engels slijkgras die het aangevoerde slib goed vasthouden. Hier en daar vind je diepe putten en geulen: verdronken schorren.

Engels slijkgras © Piet Mulder

Het Muiltje, een slak die er uitziet als een muiltje, wordt ook wel slipper genoemd. Deze slakken zitten soms met z'n elven of twaalfen op elkaar, de mannetjes boven, de vrouwtjes onder en in het midden de verschillende overgangsvormen (hermafrodiët). De mannetjes veranderen langzamerhand in vrouwtjes. Dit kun je je haast niet voorstellen, maar ja, het kan raar lopen in deze wereld.

Muiltje © Piet Mulder

De Japanse oester, groot en scherp en daarom bij badgasten niet zo geliefd. Deze oester is in 1964 ingevoerd na een strenge winter in 1963 toen de oorspronkelijke inheemse oester de Platte bijna geheel was doodgevroren. Hij is heel geschikt voor de kweek. Ze planten zich voort als ze één jaar oud zijn en ze groeien heel hard. Na 2 jaar weegt hij 100 gram, een Nederlandse oester weegt na 4 jaar pas 75 gram. Verder wat krabbetjes, slakjes, pieren, Strandgapers e.d.

Axinella verrucosa, een sponssoort. Er is geen Nederlandse naam. © Piet Mulder

Op naar de inlagen van Tholen. Hier waren allerlei watervogels in alle soorten en maten te vinden: Lepelaars, Kemphanen, Kieviten, Tureluurs, Bergeenden, Zilverreigers, Tapuiten, Wulpen, Zilverplevieren, Scholeksters en nog veel meer. Op de slikken o.a. Lepelaars, Scholeksters en een Groenpootruiter. Bij een boerderij, hoe kan het ook anders, Huis- en Boerenzwaluwen.

Voor een uitgebreidere beschrijving: zie het artikel van Herman Groenewegen in het laatste juninummer van Aves Visum. Herman, dank voor deze zeer bijzondere excursie.

Japanse oester met Gewone zeepokken © Piet Mulder

Na afloop van de slikkenwandeling hebben we een bezoek gebracht aan de dichtgeslibde haven van Rattekaai. Op het schor staan nog dukdalven. De naam komt van Duke d'Alva, de u welbekende hertog uit de 80-jarige oorlog. (met dank aan Marijke Oudendammer) Op de terugweg hebben we nog even een bezoekje gebracht aan de Oesterdam. Hier waren veel kitesurfers druk bezig hun favoriete sport te beoefenen.

Het getijdenlandschap bij Rattekaai © Machiel Brinkhorst

Foto's gevraagd

Sedert begin 2012 wordt de Aves Visum gedrukt in de vorm zoals deze nu voor u ligt. De drukwijze leent zich uitstekend voor het plaatsen van foto's bij de artikelen. Ons streven daarbij is om zoveel mogelijk gebruik te maken van foto's die gemaakt zijn in het werkgebied van Rotta en gemaakt door leden van Rotta.

De meeste schrijvers van artikelen leveren ook foto's aan, maar regelmatig zijn wij opzoek naar aanvullend beeldmateriaal. Gelukkig hebben we een paar goede fotografen binnen Rotta, maar wij willen ook graag andere leden een kans geven om hun fotowerk aan te leveren voor publicatie in Aves Visum.

Voor een zo goed mogelijke kwaliteit van de te plaatsen foto's ontvangen wij het liefst het originele bestand zoals dat door de camera gemaakt. Het minimum formaat voor een foto is 1.500 bij 1.000 pixels. Schakel op de camera de functie uit waarmee de datum van het maken van de foto in het beeld zichtbaar wordt. Voor ons is het erg handig als in filenaam van de foto staat wat er op de foto staat, zo mogelijk met een indicatie van de plaats waar deze genomen is en met de naam van de maker. Als voorbeeld:

"Kokmeeuw bij Moerkapelle Piet Paaltjes.jpg".

Foto's kunnen worden opgestuurd naar het e-mailadres van de redactie: avesvisumredactie@gmail.com. Door het insturen van foto's geeft de maker automatisch toestemming voor plaatsing van de foto's in Aves Visum of voor gebruik van de foto's in andere publicaties van Rotta. Uiteraard zal steeds de naam van de maker bij de foto geplaatst worden. Het insturen van foto's geeft geen garantie tot plaatsing in Aves Visum.

De miskende mol

Dick Hoek

Iedereen heeft wel eens een molshoop gezien. Maar een levende of dode mol zie je maar zelden. Misschien is daarom de kennis over mollen in het algemeen gering en eenzijdig. We weten vaak meer over de bestrijding van mollen dan over bijvoorbeeld zijn sociale leven. Tijd voor een nadere kennis-making.

De Mol (*Talpa europaea*) is een zoogdier dat de meeste tijd onder de grond, in zijn gangenstelsel doorbrengt. Hij heeft grote tot graafhanden omgevormde voorpoten, kleine ogen en een donkere, fluweelachtige dichte vacht. Zijn spitse, roze snuit is voorzien van gevoelige snorharen en tastzenuwen. Ruiken kan hij uitstekend, horen ook, maar zijn zicht is beperkt. Uitwendige oren ontbreken.

De mol komt overal voor waar de grond geschikt is om in te graven en voldoende voedsel aanwezig is. Vooral weilanden vormen een favoriet leefgebied, maar ook in tuinen, bosranden, bermen, parken en boomgaarden komt hij voor. Alleen op de Waddeneilanden en in de centra van grote steden ontbreekt hij. De mol graaft binnen zijn territorium diepe en ondiepe gangen met vaak een totale lengte van meer dan 150 meter. De grootte hangt af van de dichtheid aan prooidieren. Het kan ca. 500- 2500 m² beslaan en is voor de mannen in het paarseizoen groter. Tijdens het graven wordt de aarde langs zij naar achteren gewerkt en vervolgens naar buiten geduwd. Zo ontstaan de bekende molshopen.

Graven is zijn lust en zijn leven. Ook kan hij goed zwemmen en klimmen. Oppervlakkige gangen graaft hij met een snelheid van 12-15 meter per uur. Het gangenstelsel fungeert hierbij als een val voor zijn prooidieren, die hij tijdens zijn inspectietochten door het gangenstelsel tegenkomt. Naast regenwormen worden ook larven van insecten, spinnen en soms jonge muizen gegeten. Ze graven niet zomaar een gang, maar een heel gangenstelsel van horizontale en verticale pijpen. Zodra de mol een voldoende groot gangenstelsel heeft gegraven voor zijn voedselbehoefte, pleegt hij alleen nog maar onderhoud. Extra of meer gangen graven is pas weer nodig zodra voedselschaarste optreedt of als het voorjaar aanbreekt en een partner gevonden moet worden.

Gewoonlijk leidt de mol een eenzaam bestaan onder de grond binnen zijn territorium. Maar in de loop van februari gaan mannetjes op zoek naar vrouwtjes. Ze verlaten hun territorium en graven lange mollenritten, totdat ze een territorium van een vrouwtje hebben gevonden. In mei of juni, na een zwangerschap van vier weken, werpt het vrouwtje in het ondergrondse nest drie tot zes naakte en blinde jongen. Na ruim een maand verlaten de jongen voor het eerst het nest. Na twee maanden zijn de jongen zelfstandig en worden ze verstoten. Als de jonge mollen eind juni/begin juli hun eigen territorium moeten vinden en verdedigen, zijn ze erg kwetsbaar. Onervaren als ze zijn graven ze hun gangen heel ondiep of ze komen zelfs boven de grond. Het duurt weken voordat een jonge mol voldoende ervaring heeft dat ze een eigen territorium kunnen handhaven. Een mol wordt niet oud. Slechts 40% overleeft het eerste levensjaar en slechts 2% bereikt de leeftijd van drie jaar. Boven de grond wordt de mol bejaagd door vogels als Torenvalk, Buizerd, Blauwe Reiger en Ooievaar en zoogdieren als Wezel, Hermelijn en Vos.

Mollen komen in vrijwel het gehele Rotta-gebied voor. Vanaf 2006 worden er bij www.waarneming.nl mollenwaarnemingen geregistreerd. Tot en met augustus 2014 waren er in totaal 579 waarnemingen doorgegeven met een duidelijke piek in de periode december t/m maart. (81% van alle waarnemingen) Van de 573 waarnemingen die gedetailleerd zijn genoteerd betroffen 517 'sporen' (in dit geval molshopen en/of gangen). Er werden 27 dode mollen gezien en bij 28 waarnemingen werd slechts 'ter plaatse' vermeld.

Molshoop in het Schiebroekse Park. Meestal is dit het enige wat we zien van de aanwezigheid van een mol. © Dick Hoek

Door al dat gegrave en gewroet gaan mensen en mollen maar moeilijk samen. Liefhebbers van glad geschoren gazons, veehouders, beheerders van sportvelden, fiets- en voetpaden doen er alles aan om de mollen te weren. De bestrijdingsmogelijkheden van mollen lijken onbeperkt, variërend van milieu- en diervriendelijk verjagen tot vergiften en vernietigen van het totale bodemleven. Zo zijn er apparaten die op zonne-energie geluidstrillingen veroorzaken waar mollen een hekel aan hebben, speciale muziekkaarten (die je in een gang moet plaatsen) hebben hetzelfde effect. Op Schiphol zijn dit jaar bij wijze van proef Narcissen en Keizerskronen gepoot. Deze planten verspreiden een geur waar mollen en muizen niet van houden. De mollen en muizen trekken weer roofvogels en reigers aan, die een gevaar kunnen vormen voor startende en landende vliegtuigen. Op internet zijn echter ook talrijke advertenties te vinden met aanbevelingen als: 'UNDERGROUND EXTERMINATOR KILLS!' of 'GIANT DESTROYER GAS BOMBS'. Het laat zich raden dat het overige bodemleven op deze manier niet wordt bevorderd. Vallen worden het meeste gebruikt. De vervolging van mollen door mensen heeft echter zelden een langdurig positief effect. Wanneer in voedselrijke bodems leefgebieden vrijkomen, worden ze weer snel door andere dieren gekoloniseerd. Deze dieren hebben de neiging om dit overgenomen gangenstelsel wat bij te werken met als resultaat: nog meer molshopen.

Bronnen:

- <http://www.zoogdierverseniging.nl/mol>
- Zoogdieren van de Benelux. Rogier Lange et al. 1986
- <http://waarneming.nl/soort/info/412>
- <http://rotta.waarneming.nl/soort/maps/412?from=2000-08-27&to=2014-09-03>

Oeverzwaluwen broeden in het Gouwe Park

Rien van der Vorm

Oeverzwaluwen zijn een groot probleem voor aannemers en andere bedrijven die in het broedseizoen van deze vogels actief zijn in het buitengebied. Als er maar een hoop zand ergens ligt bestaat de kans dat Oeverzwaluwen daar hun nestgangen in graven. Op zich hoeft dit geen probleem te zijn, behalve als de aannemer voornemens is het zand te gaan gebruiken c.q. afgraven. Alle broedende vogels zijn in ons land beschermd rondom hun nesten, dus rest niets anders dan wachten tot het einde van het broedseizoen. In het verleden wilden bedrijven wel eens net doen of men van niets wist, maar met de hoeveelheid aan vogelaars te velde lukt dat niet altijd. Door schade en schande wijs geworden, ook in ons werkgebied is meerdere keren ingegrepen, vinden er weinig verstoringen meer plaats. De aannemer kan voorkomen dat er zand in de opslag ligt, het werk even uitstellen of een vervangende locatie inrichten.

Oeverzwaluwhotel © Ella Smit

In Waddinxveen waren er vorig jaar werkzaamheden in een nieuw bedrijventerrein, daar had men ook te maken met dit probleem, een van de ondernemers in dit gebied zocht naar een oplossing voor de toekomst. Meestal resulteert dit in de aanleg van een betonnen wand met gaten en gevuld met leem waar de vogels hun nestgangen in kunnen graven. Maar hier is gekozen voor een geheel nieuwe variant, 4 grote houten kisten op palen gevuld met leem, waar in de voorzijde gaten geboord zijn. Ik kende deze vorm niet, helaas is er geen gebruik van gemaakt door de zwaluwen.

Vermoedelijk zit dit niet in hun systeem, wijkt het teveel af van wat zij gewoon zijn: een grote hoop zand!

Ik ben door ons lid mevrouw Ella Smit uit Waddinxveen geattendeerd op deze zaak.

PADDOCK

ALLROUND CATERING

Uw visie is onze uitdaging

* **CATERING:** broodjes, hapjes, salades en buffetten

* **PARTYRENT:** verhuur van taps, tafels, glaswerk etc.

* **PARTIJEN:** in onze zaal of op een door u gekozen locatie

Paddock Catering
Hoefweg 53 - 2665 CC Bleiswijk
010-5210331

www.paddockcatering.nl

Excursie Westerheide, Bussummerheide en de Zanderij Crailo

Piet Mulder

Op 16 augustus gingen 12 deelnemers onder leiding van Henk Zomer en natuurgids Dick Hoek naar de omgeving van Bussum.

We lopen van de parkeerplaats direct de heide op, een zeer groot en uitgestrekt gebied vol Struikheide met verspreid staande Bremstruiken, Amerikaanse vogelkers en opschietende Eikenboompjes. Af en toe zie je een polletje Dopheide. Hier en daar zijn stukken hei afgeplagd of gemaaid, maar dat is niet voldoende om de heide in zijn volle glorie te behouden. Vogelkers en Pijpenstrootje overwoekeren nog grote delen van de heide. De paar Schotse Hooglanders die er rondlopen kunnen niet al het opschoot wegvreten. Er zou een kudde Schapen uitgezet moeten worden om vergrassing en overwoekering door struikjes tegen te gaan. De Brem is uitgebloeid, de blaadjes worden gelig, waardoor het net lijkt of ze weer gaan bloeien.

Bloeiende heide met Brem © Piet Mulder

In een grote, vrijstaande Eik zitten veel Boerenzwaluwen met hun jongen. De ouders vliegen af en aan om hun jongen van voldoende Muggen te kunnen voorzien. De jonge Boerenzwaluwen hebben nog niet die mooie lange staartpunten die zo kenmerkend zijn voor deze vogels. Roodborsttapuiten zitten op de toppen van de struiken. Ze zien er, net als de Boerenzwaluwen, een beetje vaal uit: ze zijn in de rui. Een Ree staat aan de bosrand naar het groepje Rotta-mensen te staren. Wij kijken de Ree in de bruine ogen net zolang tot ze tussen de bomen verdwijnt. Later zien we nog meer Reeën. Een jonge Havik vliegt in een rechte lijn langs de bosrand. We zien en horen een Koolmees. Een Grove den staat geheel solitair in het heideveld. Door de wind heeft hij de vorm van een Vliegden gekregen. Langs het wandelpad staan veel (bijzondere) planten: Muizenoor, Jacobskruiskruid, Bezemkruiskruid (een nieuwkomer in onze flora), Reigersbek en Herts-hoornweegbree, een zouttolerante plant die niet op de heide thuishoort. We komen bij een groepje Dennen en we horen de alarmkreten van de Grote Bonte Specht ("kiep kiep") en de Kuifmees. Onder die Dennen ligt een gigantisch grote rode mierenhoop. We bewonderen de ijver van de Mieren en het resultaat van hun noeste arbeid. Wij zijn echter geen luiards, maar actieve Rotta-leden.

Onder die Dennen liggen ook wat uitwerpselen in de vorm van een stelletje schuin tegen elkaar liggende damstenen. Een nieuw fotoraadsel voor de Aves Visum.

Wat zijn dit? © Piet Mulder

Onder nog steeds diezelfde Dennen liggen de droppings van de Schotse Hooglanders. Dick Hoek maakt zo'n grote drol open en wie zien allerlei Duizendpoten en Pissebedden en dat soort gesnor. Nu begrijp ik Cor Noorman beter die bij een excursie naar de "Groene Jonker" riep: "Stront doet leven!!" Dit is natuurlijk hetzelfde als "Hoop doet leven". In een Eik zit een wespengal. Er zit een echte, levende Wesp in.

Een rups wandelt doodgemoedereerd over het pad. Welke Rups? Een grote, diklijvige dagactieve nachtvlindersoort, de Veelvraat. Verder lopend zien we Tormentil. Nooit van gehoord maar opgezocht in het plantengidsje kreeg ik toch een AHA-Erlebnis. Zo ongemerkt zijn we op de Bussummerheide aangeland. Het was een zeer spectaculaire entree: een Boomvalk die verwoede pogingen deed een Wespendif weg te jagen. Het geheel speelde zich recht boven onze hoofden af. Sommigen van ons dreigden om te vallen omdat ze kaarsrecht omhoog moesten kijken. Het was een mooi schouwspel en zoals het goede tegenstanders betaamt gaven ze elkaar na afloop van het gevecht een hand en ging een ieder zijns of haars weegs. Een Aalscholver trachtte de boel nog even te verzieken door dwars door de arena te vliegen. We zien een groep van acht Grote Lijsters. Twaalf in strakke formatie overvliegende postduiven proberen nog op tijd hun post te bezorgen. We lopen richting de Natuurbrug, een nieuw ecoduct over een spoorlijn en een snelweg. Vlak voor de brug strijken we neer om onze bammetjes te nuttigen. Op het pad naar de brug staan Teunisbloemen, Sleedoorns met paarse bessen en Wilde peen. De bloemen van deze plant hebben in het midden een zwarte stip. Als de bloemen uitgebloeid zijn krullen ze om, om het zaad dat erin zit te beschermen. We zien en horen een Zwartkop, Staartmezen en een Ooievaar, hoog zwevend in de lucht.

Aan de andere kant van het ecoduct ligt Zanderij Crailo. Het is een plassengebied. De plassen zijn ontstaan door zandafgraving voor de aanleg van het snelwegtalud. In de plassen zien we ma Fuut met twee jongen, een Dodaars en een Aalscholver. Een groepje Putters vliegt razendsnel voorbij en we horen het gemiauw van een Buizerd en de roep van een Boomklever. In het Riet ontdekken we nog een Kleine Karekiet. Langs de plasjes staan nog wat aparte plantjes: Zonnedaauw, Stijve ogentroost en Rode ogentroost, Gewone wederik, Kruiwilgen, Waterdrieblad, Kattenstaarten en Koningsvarens. Er staat ook Duizendguldenkruid.

Plas in de Zanderij Crailo © Piet Mulder

Door inflatie en door de crisis mag het geen Duizendeurokruid genoemd worden. Een Schaatsenrijder denkt nog steeds dat er ijs ligt en een mannetje Platbuiklibel is het laatste diertje dat we op onze excursie zien.

P.S. Er staan nog opvallend veel Paddenstoelen. Gelukkig is onze paddenstoelen-expert, Tiny Visser, er om ons weer eens wat namen bij te brengen: Parelteszwammen, Stufzwammen, Platte tonderzwam met de bekende witte rand en de heel fijne en kleine gaatjes aan de onderkant, Russula's, Wilde champignons en nog vele anderen.

Een ieder bedankt voor zijn of haar bijdrage aan deze fijne dag. Henk Zomer, dank dat je ons een stukje fantastisch mooi Nederland hebt laten zien en we bedanken Dick Hoek voor zijn geweldige bijdrage.

Vogelcursus voor beginners en dan...? Alleen verder

Caroline Vis

Begin 2014 heb ik met veel plezier de vogelcursus voor beginners gevolgd. Tijdens deze cursus heb ik ontzettend veel geleerd en het was altijd erg gezellig. De 60 vogels uit het lesboek die we hebben geleerd zijn een mooi begin. Veel belangrijker is dat we hebben geleerd bewust naar de vogels te kijken en te luisteren en de plaats te kennen waar ze voorkomen. Dit maakt dat het daagse leven is veranderd. Het is nooit meer: "Oh daar zie/hoor ik een vogel.", het is: "Oh daar zie/hoor ik een". Het herkennen wordt afgewisseld met: 'Wat was dat???'.

Het begint al voor ik mijn ogen open heb gedaan. Al 22 jaar hoor ik de vogels rond mijn huis. Ik kende ze wel: Merel, Ekster, Kraai, Kauw en Mus (die zag ik de laatste jaren niet meer). Nu verloopt het anders: De Eksters bouwen hun nest in de boom, de Merels hebben een nest in de heg. Op een ochtend word ik wakker van een onbekend vogelgeluid, gauw de gordijnen open gedaan: Ah, het is duidelijk, de merelvrouw slaat alarm. Er zit een Ekster op de loer, die zijn kinderen een lekker ontbijt wil geven. Op zijn beurt gaat de Ekster tekeer als er een kat rondsluipert terwijl zijn jongen op de grond rondhippen. Dit gebeurt nu een tijd lang dagelijks. Inmiddels zijn er 3 Eksters en 2 Merels uitgevlogen. Nu heb ik dus alarmgeluiden leren herkennen, die zijn nieuw voor mij.

We gaan op vakantie, het eerste wat tot me doordringt als ik wakker word in een vreemd bed is dat de geluiden anders zijn.

Eén meen ik te herkennen. Waarschijnlijk de Huismus, die wij al zolang niet meer hebben gehoord. Nog voor het ontbijt zien we Huismussen, Witte Kwikstaarten en heel veel zwaluwen. Nu wordt het moeilijk, er zijn nog geluiden die ik niet ken. Te zien krijg ik de vogels niet maar op geluid alleen kun je niet zoeken. Behalve die ene, dat zeurderige geluid, daar is ons over verteld. Zou dat de Groenling zijn? 's Avonds na het eten binnen maar eens wat geluiden afspelen. Inderdaad is dit het geluid van de Groenling. Voortaan zal ik wel opletten dat er geen kat in de buurt is als ik geluiden afspeel. Het arme beest lag op een stoel te slapen, ze vliegt overeind haar oren zijn scherpe punten, ze kijkt verwilderd rond en blijft nog heel lang onrustig terwijl haar ogen steeds naar mijn tablet gaan.

Geelgors © Caroline Vis

Nu blijft het natuurlijk niet bij huis en tuin. Elke vakantiedag en nu ongeveer twee keer per week ga ik op pad met kijker en boekje. Eerst lijkt het hopeloos, ik zie ze niet, herken de geluiden niet terwijl het met de gidsen zo makkelijk ging. Gelukkig kom ik over het dode punt heen en begin de vogels te herkennen en kan ze vinden in het boekje Ik leer nieuwe soorten zoals de Geelgors en de Dodaars. Het meeste leer ik als ik vogelaars tegen kom. Toch blijft het moeilijk al die eenden, rallen en ruiters, heb ik het goed opgezocht? Er is niemand om me te corrigeren. Het moeilijkste vind ik de roofvogels. Altijd ver, meestal een silhouet en snel uit het zicht. Ze lijken toch zo op elkaar, meestal bruin met hier en daar een witte of zwarte vlek. Als je ze tegen een heldere lucht ziet zijn ze alleen te herkennen aan het vliegpatroon. Daarin is het vogelboekje maar zeer beperkt in het verstrekken van informatie. Ook over hun foeragegedrag en geluiden staat niet veel. De valken zijn nog het makkelijkst met hun ranke bouw.

Dodaars © Caroline Vis

Torenvalk © Caroline Vis

Hier een greep uit de moeilijkheden waar ik de laatste weken tegenaan liep. Tijdens een autorit zag ik boven een heuvel een zeer grote vogel cirkelen, ik zie vleugels met uitstekende handpennen, hij cirkelt, zo te zien donker met lichte vlek bovenop vleugel. In dit gebied komen Visarenden voor. Boek erbij: het meeste klopt maar die lichte vlek niet want dan kom ik op een Steenarend uit en dat lijkt me onwaarschijnlijk in het Unteres Odertal. Tijdens een excursie in het KMG hoor ik "kijk een Buizerd" dat lijkt mij ook, maar gelukkig is Aad Deurloo daar om me te corrigeren, ik had op de langere staart moeten letten, dit is een Bruine Kiekendief. Ik kom vaak in de EDP. Sommige roofvogels ken ik, met name de Buizerd en de Torenvalk. De vorige week zag ik twee maal een tamelijk grote roofvogel in de buurt van het populierenbosje. Zeker geen Buizerd, de Torenvalk is kleiner. Vleugels egaal bruin, lichte buik maar tja dat hebben ze allemaal. Zo kan ik nog wel even doorgaan.

Ik heb net even op waarnemingen gekeken: in de afgelopen dagen zijn er 7 verschillende roofvogels gezien in het werkgebied van Rotta. Die worden vaak gezien, ik zou ze graag allemaal kunnen herkennen. Nu merk ik hoe belangrijk de mondelinge informatie tijdens de theorielessen en de aanwijzingen tijdens de excursies zijn. Na afloop van de vogelcursus voor beginners is er gevraagd of er belangstelling is voor een vervolg cursus. Er werd gesproken over gebieden verder weg, zoals bijvoorbeeld de Oostvaardersplassen. Heel interessant, ik zal me zeker aanmelden. Echter waarom zo ver weg gaan als dichtbij huis nog zoveel is te leren? Liever zou ik nu eerst een of meerdere korte cursussen volgen. Bij deze vraag ik of een roofvogelcursus ontwikkeld en gegeven kan worden. Veel mensen vinden deze vogels erg boeiend zodat er hopelijk voldoende belangstelling is.

Met dank aan Albert Taal

De groei van het tuinhuis in 25 dagen

Jan Noppers

Een buitenstaander die vanaf de golfbaan zo af en toe een blik werpt op het achtererf van het Trefpunt, zal misschien denken: wat doen ze daar toch lang over bij Rotta, zo'n tuinhuis maken.

Deze winter zijn ze al begonnen en nu de zomer al bijna voorbij is zit het dak er nog maar net op.

Maar degenen die regelmatig even een kijkje nemen achter de vlindertuin van het Trefpunt hebben kunnen zien hoeveel werk er door de Rotta-vrijwilligers verzet is in de 25 donderdagen waarop we nu met het tuinhuis bezig zijn.

Foto 1-3: voorbereiding fundering

Fundering (foto's 1-3)

In de wintermaanden is begonnen met het afgraven van de zandbodem en het maken van de bekisting voor de randbalk van de fundering. Daaronder en daarbinnen is een laag dikke piepschuimplaten aangebracht als isolerende bodem voor de te storten betonvloer. Tenslotte moest in de randbalk en op de ondervloer nog een netwerk van wapeningsijzer aangebracht worden, vóór het beton kon worden gestort

Foto 4-6: storten betonvloer

Foto 7-9: het maken van de wanden

Betonvloer storten (foto's 4-6)

Op donderdagmorgen 13 maart 2014 stonden op een groot dekzeil al een rij kruiwagens klaar, toen een vrachtwagen met drie kubieke meter betonmortel het terrein van Trefpunt Rotta kwam oprijden.

Binnen twee uur zijn zo'n 50 à 60 kruiwagens met beton gevuld en door een ploegje Rotta-natuurwerkers van voor naar achteren gekruidd en in de bekisting gestort. Daar stonden een paar Rotta-actievoelingen klaar om de mortel gelijkmatig te verdelen en in de bekisting aan te trillen.

Tenslotte werd de bovenkant helemaal glad afgestreekt. Met schafttijd lag de vloer er al strak bij.

Wanden = kozijnen (foto's 7-9)

Het skelet en de wanden van het achthoekige tuinhuis berusten op een eenvoudig principe. Het bestaat uit acht even grote kozijnen, die op de hoeken gekoppeld zijn aan acht staanders waar de dakspanten op rusten. Er zijn om en om twee typen kozijnen toegepast: vier met dubbele openslaande deuren aan de 'rechte' zijden en vier met borstwering en een vast raam aan de 'schuine' zijden.

Om reden van kwaliteit en duurzaamheid is gekozen voor hardhouten kozijnen en staanders. Bij drie mogelijke leveranciers is op basis van ontwerp-maatschetsen een offerte aangevraagd en daaruit is tenslotte Timmerfabriek Hans v/d Vorm uit Waddinxveen als beste uit de bus gekomen.

Medio februari zijn de kozijnen besteld en in de weken erna in de werkplaats gemaakt. Op 27 maart waren alle acht kozijnen klaar en zijn ze, geheel compleet met deuren op het Trefpunt afgeleverd

en veilig en droog in Johans 'koetshuis' opgeslagen. In de daaropvolgende weken is, ook op doordeweekse dagen, al het houtwerk (en dat is heel wat) door de specialisten Ton en Piet twee keer geveerd met transparante buitenlak. Pas toen dat gebeurd was konden de kozijnen één voor één geplaatst en gekoppeld worden. Op donderdag 8 mei was dat zover. In de daaropvolgende weken is alles nauwkeurig gericht, waterpas geschoord en definitief verankerd en gekoppeld. Begin juni kon met het aanbrengen van de dakconstructie worden begonnen.

Op donderdag 5 juni zijn de acht hoofdspanten geplaatst. Daartoe is onder de nok een tijdelijke hulpconstructie gemaakt om de spanten te ondersteunen zolang het dak nog niet geheel klaar en dicht was. In de daaropvolgende weken is het overige constructiewerk van gordingen en tussenregels gemonteerd. Vóór het aanbrengen van de dakplaten zijn eerst nog de sparingen en overige voorzieningen voor de elektraleidingen aangebracht.

Foto 10-12: de dakconstructie

Dakconstructie (foto's 9-12)

Al op donderdag 20 maart was met de aanhangwagen van Rotta het geïmpregneerde hout voor de dakconstructie opgehaald bij de houthandel en in de open loods te drogen gelegd. Het had tijden buiten gelegen en was nog kletsnat. Nadat het gedroogd was, moest het constructiehout nog twee keer worden gebeitst, vóórdat het verder verwerkt kon worden. Net als de multiplex dakplaten.

Foto 13-15: dakplaten en isolatie

Dakplaten en isolatie (foto's 13-15)

- Opperbaas Klaas overstijgt het toppunt van zijn kunnen.
- De kroon in het spantenzwerk spant wel de kroon bij Klaas' vakwerk.
- Donderdag 31 juli: de kap zit er op, de vlag mag in top

Vervolgens

Na het dichten van de dakkap hebben de mannen in augustus nog een laag PUR-isolatieplaten op de dakkap gelijmd en zijn ze begonnen met het monteren van de boeiboorden langs de dakrand.

Vervolgens kan dan de bitumen dakbedekking aangebracht worden. Door de achthoekige vorm van het schuine dak is dit werk zelfs voor vakmensen als Sjaak en Klaas geen routinewerk. Hopelijk is deze - zeg maar - uitdagende klus tot een goed einde gebracht op het moment dat u dit artikel onder ogen krijgt.

De verdere planning

Na voltooiing van de dakbedekking kunnen de buitenwanden en -deuren glasdicht worden afgewerkt.

Zodra het gebouwtje wind- en waterdicht is, kan begonnen worden met de afwerking van het interieur:

- Het egaliseren van de betonvloer en vervolgens het lijmen en voegen van de vloertegels.
- Het (af)monteren van de elektrische installatie: de verlichting, de schakelaars en wandcontactdozen.
- Het monteren van vier opklapbare werkbladen onder de ramen van de schuine wanden.
- Het in elkaar zetten van drie bijpassende verplaatsbare tafels.
- Het voor de laatste maal aflakken van de buitengevel.

Sedum-dak

Als sluitstuk van het werk rest dan tenslotte nog het aanbrengen van de sedum-dakbedekking. Dat staat in het voorjaar van 2015 in de planning.

Huiszwaluwnesten in Moerkapelle

Rien van der Vorm

Het hele jaar door worden er vogels geteld in ons land, ook Rotta draagt haar steentje bij.

Zelf ben ik bezig mij terug te trekken van het telgebeuren, na meer dan 30 jaar actief te zijn geweest, maar het tellen van de nesten van Huiszwaluwen in Moerkapelle en Kruisweg lukt mij nog wel. Is ook vrij gemakkelijk vol te houden, in de zomer enkele rondjes door het dorp en ommelanden fietsen op zoek naar de nesten is voldoende. De vogels laten zich door hun geluiden al op afstand horen waar je moet zoeken, vaak jaarlijks op dezelfde plaatsen. Hoewel je er wel op bedacht moet zijn dat zij plotseling opduiken op nieuwe plekken, oude broedplaatsen worden ook zomaar verlaten, de twee grootste locaties hier zijn de afgelopen jaren helemaal leeggelopen.

Begonnen in 1983 met de vondst van 35 nesten in Moerkapelle, was 2014 het beste jaar ooit met 173 bezette nesten, en door het goede zomerweer veel succesvolle broedsels. Het slechtste jaar overigens was in Moerkapelle 1989 met maar 13 nesten, Kruisweg had toen juist veel nesten, het tot dit jaar hoogste aantal van 26 nesten. Kruisweg had in de jaren 2004/2005 een dieptepunt met beide jaren maar 3 nesten, in Moerkapelle telde ik toen grote aantallen. Klaarblijkelijk is er een uitwisseling tussen beide dorpen. Maar zowel Moerkapelle met 127 als Kruisweg met 46 nesten breken alle records! Opvallend is dat in het westen van Moerkapelle (kant van de Rotte) er maar 1 nest is gevonden, de oostzijde van het dorp (polderkant) is altijd al meer in trek geweest. Rest mij nog te melden dat ook enkele kunstnesten in gebruik zijn genomen, en dat huismussen enkele nesten hebben gekraakt.

Europese trekvogeltelling

Net als voorgaande jaren doet Rotta weer mee met de internationale vogeltrekdag "Euro Birdwatch" op zaterdag 4 oktober a.s.. De nazomer laat zich van zijn beste kant zien, maar toch is de vogeltrek alweer aardig op gang aan het komen. De eerste grote zwermen Spreeuwen zijn al gesignaleerd en straks vliegen ook de ganzen in hun kenmerkende V-formaties naar warmere oorden. Op zaterdag 4 oktober worden in heel Europa vogeltellingen gedaan. Ook in Bergschenhoek. Van 8 tot 12 uur 's ochtends worden alle vogels geteld die over trektelpost Lührs trekken. Lührs kun je vinden op de top van de skiberg in Bergschenhoek.

Iedereen kan komen meetellen. Aanmelden is niet nodig en ervaring met vogels tellen is niet noodzakelijk. Een verrekijker wel.

Voor meer informatie, neem contact op met Chris van Rijswijk: 06-20 82 83 29 of mail naar cdvrijswijk@gmail.com.

Activiteitenkalender september 2014 tot en met december 2014

dag	datum	tijd	locatie	activiteit	doelgroep	info/aanmelden bij
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , werken bij het Trefpunt	Rotta Actief!	Jan Noppers
do		vanaf 09:00	Op locatie	wekelijks , natuuronderhoud	Rotta Natuurwerk	Rien v. d. Vorm
za		12:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	Openbaar	Rien v.d. Vorm
sep						
za	20	10:00-12:00	Trefpunt	De natuur om van te smullen	Rotta Rangers	Gert Jansen
za	20	13:30-15:30	Trefpunt	De natuur om van te smullen	Rotta Rangers	Gert Jansen
zo	21	11:00-15:00	n.t.b.	Rabo Sponsorfietsocht	openbaar	Aria v. Ballegoie
di	23	20:00-22:00	Trefpunt	Lezing Ellen Beckmann over insecten	leden	Ad Somers
za	27	08:00-16:30	n.t.b.	Excursie Ankeveense Plassen	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
okt.						
za	4	08:00-12:00	Lührs	Eurobirdwatch 2014, vogeltrektelling	openbaar	Chris v. Rijswijk
za	4	09:00-13:00	n.t.b.	Natuurwerk	openbaar	Rien v.d. Vorm
za	11	10:00-12:00	LBB	Natuurwandeling Lage Bergse Bos	openbaar	Aad Deurloo
za	11	13:00-16:00	Trefpunt	Paddenstoelen	openbaar	Cor Noorman
di	14	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	18	08:00-16:30	n.t.b.	Excursie Amsterdamse Waterleiding Duinen	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
za	25	10:00-12:00	Trefpunt	Paddenstoelen	Rotta Rangers	Gert Jansen
za	25	13:30-15:30	Trefpunt	Paddenstoelen	Rotta Rangers	Gert Jansen
za	25	20:00-22:00	Trefpunt	Nacht van de Nacht	openbaar	Aria v. Ballegoie
di	28	20:00-22:00	Trefpunt	Lezing Ellen Beckmann	leden	Ad Somers
nov.						
za	1	09:00-14:00	Park de Polder	Landelijke natuurwerkdag	openbaar	Rien v. d. Vorm
wo	5	13:30-15:00	Trefpunt	Struinen	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
za	8	13:00-16:00	Trefpunt	Rotta Varia, zie Nieuwsbrief en Website	openbaar	Ad Somers
di	11	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	Bestuursleden
za	15	08:00-16:30	n.t.b.	Excursie Oeverlanden Hollands Diep	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
za	22	10:00-12:00	Trefpunt	Plantenpers maken	Rotta Rangers	Gert Jansen
za	22	13:30-15:30	Trefpunt	Plantenpers maken	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	25	20:00-22:00	Trefpunt	Lezing Ellen Beckmann over Jan-van-genten op Bass Rock	leden	Ad Somers
dec.						
za	6	09:00-13:00	n.t.b.	Rotta Natuurwerk	openbaar	Rien v. d. Vorm
di	9	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	bestuursleden
za	13	15:00-18:30	Trefpunt	Vrijwilligersdag	Vrijwilligers	Rien

Actueel Rotta-nieuws

Het meest actuele Rotta-nieuws vindt u op de website www.rotta-natuur.nl, bij het kopje "agenda" op de homepage. Hier is ook verdere informatie over de activiteiten te vinden. Even de activiteit aanklikken in de agenda en u weet alles wat u weten moet!

Toelichting activiteitenkalender

In de activiteitenkalender staan de activiteiten voor het komend kwartaal die bij het ter perse gaan van dit nummer bekend zijn. Kijk op de website voor de meest actuele informatie. Hebt u geen internet, of na het raadplegen van de website nog vragen? Neem dan contact op met de persoon die bij de activiteit vermeld staat.

Neem bij wandelingen en excursies altijd uw verrekijker mee. Eventueel is er een verrekijker te leen mits u dit tijdig aangeeft. Stem schoeisel en kleding af op het te bezoeken terrein en het weer. Bij deelname aan Rotta Actief! en Rotta Natuurwerk is het verstandig om vooraf even contact op te nemen om kleding en schoeisel af te stemmen op de te verrichten werkzaamheden.

Bij auto-excursies rijden we zoveel mogelijk met elkaar mee. We streven er naar passagiers zo gelijk mogelijk te verdelen over de beschikbare auto's. Benzinekosten worden door alle inzittenden gedragen. Passagiers betalen per persoon € 0,10 per gereden kilometer, ongeacht het aantal inzittenden. Als iemand per se met de eigen auto wil rijden, en daardoor geen passagiers heeft, zijn de benzinekosten geheel voor eigen rekening. Chauffeurs die passagiers meenemen moeten een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Consumpties en entreegelden zijn voor eigen rekening.

Doelgroepen

Openbaar	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Ledenavond	alleen voor leden en donateurs, aanmelden niet nodig.
Cursus	alleen voor cursisten, dus vooraf aanmelden en betalen.
Rotta Onderzoek	inventariseerders en mensen met interesse voor onderzoek aan flora en fauna
Rotta Actief!	de werkploeg op donderdag, leden en niet-leden mogen meehelpen.
Rotta Natuurwerk	leden en niet-leden kunnen mee komen werken in de natuur, aanmelden niet nodig.
Rotta Varia	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Rotta Kapoentjes	leden en niet-leden tussen 4 t/m 6 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Rotta Rangers	leden en niet-leden tussen 7 t/m 12 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Jong Rotta	leden en introducees vanaf 13 jaar zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Wandeling	leden en niet-leden zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Excursie	alleen leden, vooraf aanmelden, uiterlijk drie dagen voor de datum.
Weekend	alleen leden, vooraf aanmelden noodzakelijk, zie instructies bij weekend.

Locaties, informatie en aanmeld-adressen indien vooraf aanmelden nodig is

Afkorting	Plaats/gebied	Informatie bij	e-mailadres	Telefoon
BZ	Bleiswijkse Zoom	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
EDP	Eendragtspolder	Dick Hoek	dickhoek@planet.nl	06-51 23 76 29
HBB	Hoge Bergse Bos	Aria van Ballegoie	ariavanballegoie@gmail.com	010 - 455 22 61
KMG	Koornmolengat	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
LBB	Lage Bergse Bos	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62
ZHP	Zevenhuizerplas	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
Rotta Actief!	Trefpunt Rotta	Jan Noppers	jannoppers@gmail.com	010 - 418 47 76
Rotta Kapoentjes	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Rangers	TrefpuntRotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Onderzoek	diverse locaties	Jesse Keyzer	jessekeyzer@gmail.com	06 - 385 953 04
Jong Rotta	Trefpunt Rotta	Hans Sanders	hsas22@gmail.com	06-40 56 77 69
Rotta Varia	Trefpunt Rotta	Ad Somers	trefpuntbeheer@gmail.com	06 - 39 32 11 13
Rotta Natuurwerk	diverse locaties	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62

Excursies en weekenden, informatie en aanmelden bij

Henk Zomer	h.zomer5@upcmail.nl	010 - 455 10 20
Jan Kees Hoek	j.hoek572@upcmail.nl	010 - 418 10 31

Vertrekpunten wandelingen, tenzij anders aangegeven

BZ	parkeerplaats bij restaurant 't Zeeltje, Kooilaan 3, 2665 KR Bleiswijk
EDP	parkeerplaats bij Zevenhuizerplas, Middelweg, Zevenhuizen
HBB	parkeerplaats Outdoor Valley, Hoeksekade 141, 2661 JL Bergschenhoek of Trefpunt Rotta
KMG	brug over de Hennipsloot bij restaurant De Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen
LBB	bij restaurant 't Hoekse Hout, Bergse Bosdreef 6, 2661 GN Bergschenhoek
ZHP	bij restaurant De Strandgaper, Strandweg 1, 2761 DM Zevenhuizen

Kijk voor de meest actuele stand van zaken altijd op de website! <http://www.rotta-natuur.nl/agenda>

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 65 Nijlgans © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB65

Deze overvliegende vogel is een Nijlgans. Eigenlijk is hij met niets te verwarren. De donkere oogvlek, de donkere vlek op de borst, de korte staart en het zwart witte vleugelpatroon wijzen daarop. Nijlganzen zijn nieuwkomers. Ze komen oorspronkelijk uit o.a. Noord-Afrika en zijn ontsnapt uit dierentuinen en/of privécollecties. Ze kunnen behoorlijk herrie maken en als ze jongen hebben zijn ze erg agressief. Toch vind ik het mooie vogels.

MB66

Deze rooie rakker is een kruisbek. Dat kun je zien omdat de twee snavelhelften niet op, maar naast elkaar zitten. Zo worden kruisbekken niet geboren. Als ze net uit het ei komen zitten de snavelhelften op elkaar en als ze het nest verlaten, vergroeiën de snavels langzaam, zodat de punten naast elkaar gaan zitten.

Met deze gekruiste snavel kunnen ze dennenzaden uit een dennenkegel halen. Kruisbekken zijn namelijk echte voedselspecialisten. Door het rode verenkleed concludeer ik dat het een volwassen mannetje betreft. Vrouwtjes en jonge vogels hebben een

MB 66 Grote Kruisbek © Chris van Rijswijk

groenig verenkleed. We weten nog niet welke kruisbek het is. In Nederland komen drie soorten kruisbekken voor, namelijk de Witbandkruisbek, de 'gewone' Kruisbek en de Grote Kruisbek. De Witbandkruisbek en de Grote Kruisbek zijn zeldzaam in ons kikkerlandje en hebben een invasie-achtig voorkomen. De 'gewone' Kruisbek is een algemeen voorkomende vogel en jaarlijks komen ze tot broeden in ons land. De snavel van onze vogel is fors. Daarnaast zie ik een dikke nek en een bovensnavel die zonder hoek overgaat in zijn 'boven'-kop. Daarnaast zit in de ondersnavel een knik. Dit alles bij elkaar maakt deze vogel een Grote Kruisbek. Op deze foto is het gemakkelijk te zien, maar in het veld zie je kruisbekken vaak hoog in een boom zitten of overvliegen. Dan is het haast niet te zien welke kruisbeksoort het betreft. Een hulpmiddel kan dan zijn om naar de roep van de vogels te luisteren. Grote Kruisbekken roepen meer 'kuup' en 'gewone' Kruisbekken meer 'kiep'. Al met al blijft het vaak lastig in het veld. Bedankt voor alle inzendingen.

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Ze zijn niet gemakkelijk. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl. Succes...

MB 67 © Chris van Rijswijk

MB 68 © Chris van Rijswijk